...ЫН ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! 43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

...С-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 77 (11063) | 1966 оной апрелиин 1, пятница | Сэн 2 мүнгэн

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Жэл бүри тэмдэглэгдэхэ „Геологой үдэр" гэһэн һайндэр тогтоохо тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум ингэжэ тогтообо:

«Геологой үдэр» гэһэн һайндэр тогтоохо.

Жэл бүхэндэ апрелиин түрүүшын воскресениидэ «Геологой үдэрые» һайндэрлэхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Н. ПОДГОРНЫЙ.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва, Кремль.
1966 оной мартын 31.

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съезд тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Советскэ Союзай Коммунис партиин ээлжээтэ XXIII съезд ...тын 30-ай үдэр Москвада, Кремльдэхи Съезднүүдэй ордон соо, ...лмэрээ үргэлжэлүүлбэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэлые, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлые съезд зүб... хэлсэжэ эхилээ.

Үглөөнэй заседани дээрэ нүхэд: **Н. Г. Егорычев**—КПСС-эй ...сковско городской комитедэй нэгэдэхи секретарь, **П. Е. Шелест**—...раинын компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, **В. С. Толстиков**—...СС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь, **Д. А. Кунаев**—...захстанай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, **Ф. С. Горячев**—...С-эй Новосибирскэ обкомой нэгэдэхи секретарь, **Ш. Р. Рашидов**—...бекистанай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, **П. М. Машеров**—Белоруссиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, **В. П. Мжаванадзе**—Грузиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь үгэ хэлээ.

* * *

Үдэшын заседани дээрэ КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото ...дхэл зүбшэн хэлсэгдэжэ үргэлжэлөө.

Заседани дээрэ нүхэд: **А. Я. Пельше**—Латвиин компартиин ...гай нэгэдэхи секретарь, **К. Ф. Катушев**—КПСС-эй Горьковско ...омой нэгэдэхи секретарь, **Н. Н. Русаков**—„Электросила" гэжэ Ленинградска электромашинануудые бүтээдэг нэгэдэлэй слесарь-инструментальщик үгэ хэлэбэ.

Удаа тээнь гадаадын коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэд, нүхэд **Владислав Гомулка**—Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь, **Вальтер Ульбрихт**—Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь, **Ле Зуан**—Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитедэй амаршалгые соносхоһон, Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь гэгшэд делегадуудай, айлшадай зүгһөө халуунаар угтагдан, съездые амаршалба.

Нүхэр Ле Зуанай үгэеэ хэлэжэ дүүргэхэдэ, съездын делегат, КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ Металлическа заводой электрогагнуурша Н. М. Савинов Ленинградай хүдэлмэришэд болон бүхы ажалшадай үмэнэһөө Вьетнамай Ажалшадай партиин делегацида халуунаар хандаба. Тиигээд нүхэр Ле Зуанда Ленинградай хүдэлмэришэдэй вымпел дамжуулан барюулаа.

Нүхэр Ле Зуан харюугай үгэ хэлэхэдээ, Ленинградай хүдэлмэришэдтэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргөөд, энэ вымпелые совет, вьетнам арадуудай аха дүүгэй хани барисаанай һүлдэ тэмдэг болгон хадагалха, үеын үедэ дамжуулхабди гэжэ мэдүүлбэ.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН XXIII СЪЕЗДДЭ

...ПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА ШАЛГАЛТЫН КОМИССИИН ТООСООТО ЭЛИДХЭЛ

Комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. МУРАВЬЕВАГАЙ хэһэн элидхэл

...скэ Союзай Коммунис ... хорин хоёрдохи съездын ... үнгэрһэн үе соо манай пар... рэнэй Центральна Комитедэй ...зын, туйлай ехэ ажал ...и дүнгүүдые ехэ омогорхол... согсолжо байнабди.

...ска гол хараа шүгам хэлбэ... гөөр баримталан, өөрыгөө Коммунис партиин хүтэлбэри ...най орон дотор коммунизм ...а талаар КПСС-эй Програм... ...р хараалагдаһан түүхэтэ зорилгонуудые совет арадай ...тайгаар шиидхэжэ бай... ... өөрыгөө интернацио... ...уялгые тэрэнэй дэлгэрэн... ...нэрэтэй түрэтэйгөөр бэе... ...айһаниинь съезд дээрэ ...И. Брежневэй хэһэн Цент... Комитедэй тоосоон дотор тон ...һайнаар харуулагдана. Эдэ ...й туршада манай ороной ...рческа хүсэ шадал, бэеэ хам... ...адабари улам бүри бэхижээ. ...эниие долоон жэлэй түсэбэй ...э тухай, советскэ наука, тех... ...айхамшагта туйлалтанууд ...рад зоной соёл культурын. ...йдалай улам дээшэлһэн ту... ...ай тоосоон дотор харуулаг... ... баримтанууд гэршэлнэ.

...һэн үе соо уласхоорондын ... Советскэ Союзай нэрэ хүн... ... дээшэлээ, уласхооронд дын ...шэн ангиин ба бүхы ажал... ...хлөөрэлгын тэмсэлдэ, улас... ...ын гол шухала асуудалнуу... ...ихалгэдэ тэрэнэй нүлөөн ...болоо. Социалис байгуулал... ...эхэ хүсэтэй болоко. өб най... ... болон социализмын түлөө, ...ышэмда ба хархис этэгээдүүд... ... тэмсэлдэ туйлай ехэ хү... ... үгөө.

... съездын һүүлэйрхи жэлнүүд ... үйлэ хэрэгүүдээр баян ... Центральна Комитедэй Ок... ...(1964 он) болон удаадахи ... партиимнай, ороноймнай ...ала илангаяа ехэ удха ша... ... Тэдэнэр Ленинэй захяанууд... ...й партиин үнэн сэхэ байһые, ... нягта нэгэдэл, жагсаалые, ...майгөөр харуулаа. ЦК-гай ...тэй шиидхэбэринүүд ажа... ... үндэһэлэн гаража, пар... ...й арад зоноймнай үндэһэн ... харюусана. Партиин, ара... ...һаналтайгаар һайшааһан ...хэбэринүүд партийна болон ... хүтэлбэрилгын ленинскэ ... гол ёһонуудые батадхан ... партиин зэргэнүүдые саа... ...талан жагсааха, комму... ...й болон бүхы ажалшадай ...гуулхы эдэбхи хэшээлые ... хэрэгтэ тон ехэ үүргэ ... Манай парти болбол үргэн ...тай холбоо барисаагаа ... үргэдхөө, бэхижүүлээ,

арад зоной дунда партиимнай нэрэ хүндэ улам ехэ болоо.

Оронойнгоо политическа, экономическа болон культурна ажабайдал хүтэлбэрилхэ хэрэгые нарижуулан һайжаруулха зорилгоор ЦК-гай Пленумүүд дээрэ зохёогдоод партиимнай бэелүүлжэ байгаа ехэ ехэ хэмжээнүүд манай социалис общесвын ажабайдалда, тэрэнэй хүгжэлтэдэ шэнэ шата болоно үгэбэ. Коммунизм байгуулгын асари ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ бодото арга боломжонууд бии болгогдоо.

Тоосоото үе соохи ажал ябуулга тухайгаа съездэ элидхэхэ зуураа, КПСС-эй ЦК-гай, тэрэнэй Пленумүүдэй хүдэлмэридэ, партиин Центральна Комитедэй шиидхэбэринүүдые болон хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ Центральна Шалгалтын Комиссиин гэшүүд саг үргэлжэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байгаа гэжэ нэн түрүүн Центральна Шалгалтын Комиссиин мэдээсэхые шухалада тоолоно.

КПСС-эй Уставай үндэһөөр, Центральна Шалгалтын Комисси партиин Центральна органуудта, ЦК-гай аппарадта хэрэгүүдэй хэр саг соогоо шиидхэгдэжэ байһые шалгадаг байгаа.

Партиин Центральна Комитедэй аппарадай хүдэлмэри улам бүри эмхитэй, бүтэмжэтэй, һонор гуримтай болоо гэжэ Центральна Шалгалтын Комисси сэдьхэлээ ханангяар съездэ элидхэнэ. Центральна Комитедэй Секретариат үнэхөөрөө шууд түргэн хамтаараа шиидхэдэг орган болонхой, манай партиин ба гүрэнэй ажабайдалай туйлай олон асуудалнуудта тэрэнэй анхарал хандуулагдана. Тоосоото үе соо Секретариат болбол кадрнуудые шэлэн олохо, гүйсэдхэлэй дүүргэлтые шалгаха хэрэг эмхидхэлгэдэ түсгаар ехэ анхарал хандуулдаг байгаа.

ЦК-гай аппарадай үдэр бүриин ажал ябуулга партийна шиидхэбэринүүдэй хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһые хинаха, нютагай партийна организацинуудтай холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ, тэдэнэй бодото хүдэлмэридэ туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдадаг байгаа. ЦК-гай шиидхэбэринүүдые партийна, советскэ болон ажахын органуудай хэр зэргээр бэелүүлжэ байһые хододоо, саг соонь хинан шалгажа, ЦК-гай аппарат болбол гүрэнэй ба партийна журамые нарин нягтаар сахидаг, даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалга ехэтэйгээр хандадаг байхаар Центральна зургаануудай болон нютагай партийна органуудай хүдэлмэрилэгшэдые хүмүүжүүлдэг байгаа.

Партиин финансова ажахын хэрэгые хинан шалгаха гээшэ Центральна Шалгалтын Комиссиин шухала уялга мүн. Партиин бюджедэй оршо жэл бүхэндэ үлүүлэн дүүргэгдэдэг, партийна кассада ороһон мүнгэн зүбөөр, ашагтай туһатайгаар, гамтайгаар гаргашалагдадаг байна. Энэ хадаа химгадалгын гуримые нарийнаар сахиха, хэтэрхы ба ашаггүй гаргашануудые болюулха ябадалда зорюулагдаһан партийна шиидхэбэринүүдтэй бүримүһэн зохилдоно гэжэ Центральна Шалгалтын Комисси тоосоон соогоо тэмдэглэхэ шухала гэжэ тоолоно.

Центральна ба нютагай партийна органуудай болон партийна эмхи зургаануудай бүхы аппарат, предприятинуудай, дээдэ һургуулинуудай, колхозуудай, совхозуудай партийна, эхин организацинуудтахи партийна хүдэлмэрилэгшэд партийна бюджедһээ салингаа абадаг, тэрэшэлэн партиин эмхидхэлэй-партийна болон политическэ хүдэлмэриие бэелүүлгын гаргашанууд мүн лэ партийна бюджедээр гарадаг. Энэ хадаа партиин гэшүүдэй түлбэриһөө, хэблэлһээ ородог оршонуудһаа бүридэдэг партиин мүнгэ зөөриин нилээд ехээр үргэһэнэй ашаар бэелүүлэгдэнэ. Тоосоото үе соо партийна бюджедэй оршо 31,3 процент, партийна бюджедэй оршын гол хубинь бологшо гэшүүдэй түлбэри 36,3 процент ехэ болоо. Московско областной, Московско городской, Ленинградска, Кемеровскэ, Мурманска партийна организацинуудай партийна бюджедэй оршонь гаргашаһаа һурагүй ехэ байба.

Партиин гэшүүдэй түлбэриин удха шанар тухайда ехээр хэлэлтэгүй ойлгосотой. Энэ хадаа партиин мүнгэ зөөриин гол эшэ үндэһэн байхаһаа гадна, мүн коммунистнуудай партийна журамые болон мэдэрэлгые гэршэлһэн жэшээ баримта болоно үгэнэ.

Партиин Центральна Комитет, союзна республиканууд компартинуудай ЦК-нууд, крайкомууд, обкомууд партиин гэшүүдэй түлбэринүүдэй оршын дүнгүүдые саг үргэлжэ зүбшэн хэлсэдэг, харин горкомууд, райкомууд болон шалгалтын комиссинууд партийна организацинуудта гэшүүдэй түлбэриин хэр зүбөөр абтажа, бүридхэгдэжэ байдагые саг соонь шалгадаг заншалтай. Тэдэнэй ашаар партиин XXII съезд дээрэ хэһэн тоосоон соогоо Центральна Шалгалтын Комиссиин анхаралаа хандуулһан энэ хэрэгтэхи олохон дутагдалнууд ехэнхидээ усадхагдаа. Партиин гэшүүд болон кандидадууд партиин Устав дотор хараалагдаһан хэмжээгээр гэшүүнэй түлбэриие саг соонь түлэдэг байна.

Гэхэ зуура, гэшүүдэй түлбэриие зүбөөр саг соонь түлэхэ, тэдэниие бүридхэхэ ба мэдээ хүргэхэ асуудалнуута зарим партийна эхин организацинууд ёһотой анхарал үшөө хандуулдаггүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Зарим коммунистнууд гэшүүнэй түлбэриие саг соонь түлэдэггүй, зарим парторганизацинуудай секретарьнууд гурбан һара соо, мүн дээшэнье саг соо партийна түлбэреэ түлөөгүй байһан коммунистнуудые партийна бюро гү, али партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэнгүйгөөр Устав хазагайруулжа, тэдэнһээ партийна түлбэри абадаг байха юм. Гэшүүнэй түлбэриие салинһаа гадуурхи олзоёо хүсэд оруулалсангүйгөөр түлэдэг коммунистнууд бии байна, мүн суглуулагдаһан түлбэреэ нээсэлгын кассада саг соонь тушаадаггүй ябадал үзэгдэнэ.

Партиин гэшүүнэй түлбэриие абаха ба бүридхэхэ хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха, энэ хэрэгтэ бии байгаа дутагдалнуудые усадхалгада партийна организацинуудай анхаралые хандуулха, Советскэ Союзай коммунис партиин Уставые хэлбэришэгүйгөөр сахихын түлөө коммунистнуудые ехэ харюусалгатай, журамтай байхаар хүмүүжүүлхэ зорилго табигдана.

Партийна бюджедэй оршодо партийна хэблэлэй зургаануудай олзоһоо ородог мүнгэ зөөри жэлһээ жэлдэ ехэ болоно. Мүнөө энэ мүнгэн бүхы оршын 35 процент байха юм. Тоосоото үе соо партийна хэблэлэй зургаануудай ажал ябуулга нилээд үргэжөө, тэдэнэй үйлэдбэриин бааза бэхижүүлэгдээ. Партийна хэблэлэй зургаануудай гаргадаг газетэ, журналнуудай тираж—газетээр нэгэ хахад дахин, журналаар хоёр дахин ехэ болоо. Һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада «Правда» газетэ нэгэ доро 6 миллион хэблэгдэдэг байһанаа, 7 миллион хэһэг хүрэтэр, «Комсомольская Правда»—3 миллион 300 мянгаһаа 6 миллион 400 мянга хүрэтэр, «Сельская жизнь» газетэ—900 мянганһаа 6 миллион 200 мянган хэһэг болоо.

«Коммунист», «Партийная жизнь», «Агитатор», «Политическое самообразование» журналнуудай нийтэ тираж энэ үе соо 1 миллион 900 мянганһаа 3 миллион 700 мянган хэһэг, «Работница» журнал 2 миллион 400 мянганһаа 10 миллион, «Крестьянка» журнал 2 миллион 200 мянганһаа 4 миллион 700 мянган хэһэг хүрэтэр ехэ болоо.

Нүхэдүүд!

Эдэ тоо баримтанууд манай партиин хэблэлэй үгын нэрэ хүндын туйлай ехээр үргэһэнэй, совет хүнүүдэй ушар ёһо мэдэрэлэй ба эдэбхи хэшээлэй үргэжэ байһанай, оронойнгоо политическэ ажабайдалаар, дотоодын ба уласхоорондын байдалаар, наука, техникын, соёл культурын амжалтануудаар тэдэнэй улам ехээр һонирходог болоно байһанай эли тодо гэршэ болоно. Эдэ тоо баримтанууд үнэншэмэ тодоор үшөө юу гэршэлэн харуулнаб гэхэдэ, партиин шиидхэбэринүүдые тайлбарилан, тэдэниие бэелүүлхэ хэрэгтэ коммунистнуудые ба бүхы ажалшадые эмхидхэн элсүүлхэ хэрэгтэ газетэ, журналнуудые хэрэглэн, олонийтын дунда манай партиин ябуулдаг үзэл сурталай политическэ туйлай ехэ хүдэлмэриие гаршална.

Мүнөө үедэ түбэй газетэнүүдэй тиражай ехэнхи хубинь Москваһаа абаашагдадаг матрицаһаа томо городуудта тэндэнь хэблэгдэжэ гаргагдадаг. Холын олохон районуудай уншагшад Москвада гараһан үдэр соонь түбэй газетэнүүдые абадаг болонхой.

Фототелеграфна техникэ хэрэглэн, холын газарнуудта түбэй газетэнүүдые дамжуулха хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Нимэ аргаар «Правда» газетэ Ленинград, Новосибирск дамжуулагдадаг.

Энэ тон шухала хэрэг. Энээндэ партийна ба ажахын организацинуудай анхарал хандуулагдаха зэргэтэй гэжэ табан жэлэй түсэб тушаа съездын Директивэнүүдэй проект дотор тэмдэглэгдэнэ. Тоосоото үе соо «Правдын» хэблэлэй захиргаан журнальна тон хүсэтэй үйлэдбэри ашаглалгада оруулаа. Киев, Вильнюс, Тбилиси, Баку, Пермь, Куйбышев, Иркутск, Омск болон республиканска, областной ба хизаарнуудай бусад хэдэ хэдэн центрнүүдтэ партийна хэблэлэй захиргаануудай томо шэнэ типографинууд баригдаа.

Партиин Центральна Комитет газетно-журнальна хэблэлэй захиргаануудай полиграфическа баазые саашадань хүгжөөхэ тухай шиидхэбэри һаяхан батадан абаа. Партийна хэблэлэй захиргаануудай суглуулһан мүнгэ зөөреэр нютагай партийна хэблэлэй захиргаануудай үшөө 25 типографи бариха ба шэнэдхэн һэльбэхэ, «Правдын» хэблэлэй захиргаанай газетнэ шэнэ комплекс бариха гэжэ ерэхэ табан жэл соо хараалагдана.

Газетно-журнальна хэблэлэй захиргаануудай полиграфическа баазa һайжаруулан хүгжөөхэ гээшэ политическа, ажахын тон шухала удха шанартай. Гэбэшье, энэ хэрэгтэ үшөө ехэхэн дутагдалнууд бии байһаар. Типографинуудай проект табиха, тэдэниие бариха хэрэг ехэ унжагайруулагдана. Манай машина бүтээлгэ мүнөө үеын полиграфическа түхеэрэлгээр типографинуудые һулаар хангана. Орон доторoo саарһа улам ехээр үйлэдбэрилэн гаргадаг болохо гээшэ ехэ удха шанартай болоно байна. Шэнэ табан жэл соо саарһа ехээр үйлэдбэрилдэг болохын тула шухала хэмжээнүүдые СССР-эй Госплан болон ой модоной, целлюлозно-саарһанай ба модо болбосоруулгын промышленность абаха зэргэтэй гэһэн дурадхалнуудые тон зүб гэжэ тоолонобди.

Партийна бюджедэй оршын амжалтатайгаар бэелүүлэгдэһэн ушар тэрэнэй гаршые ехэ болгохо, оршын ехэ болоһоной ашаар Центральна Комитедэй ба нютагуудтахи партийна органуудай шухала хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулгануудые таһалдуулангүйгөөр мүнгэ зөөреэр хангаха арга олгогдоо.

Центральна Комитедэй октябриин болон ноябриин (1964 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор, партийна нэгэдэмэл органуудые дахинаа байгуулха, партиин эмхидхэлэй байгууламжые Уставай үндэһөөр эрхилхэ тушаа ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Эдэ хэмжээ ябуулганууд гол түлэб партийна органуудай мүнөө байһан штадайнь хэм соо бэелүүлэгдээ. Гэхэтэй хамта, хүүгэдэй ба аргаламжын эмхи зургаануудта партиин райкомуудай, горкомуудай албанай түрүүшын байшангуудай тэрэ үедэ үгтэһэн ушарһаа эдэ байшангуудые шэнээр бариха, түхеэрхэ, тэрэшэлэн транспорт болон хэрэгтэй зүйлнүүдые худалдан абаха хэрэгтэ партийна бюджедһээ нилээд ехэ нэмэлтэ гаргашанууд хэгдэхэ баатай болоо.

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи нийтын наукануудай Академидэ, Партийна дээдэ һургуулида, Партийна алочно дээдэ һургуулида, мүн тэрэшэлэн республиканска ба областьнуудай хоорондын арба нэгэн партийна дээдэ һургуулида советско-партийна хорин хоёр һургуулида партийна болон советскэ кадрнуудые шэнээр бэлэдхэхэ, мүн дахинаа һургаха талаар партиин болон гүрэнэй энэ ехэ, тон шухала хүдэлмэридэ баһал партийна бюджедһээ мүнгэ зөөри гаргашалагдана.

Тоосоото үе соо эдэ һургуулинуудые 32300 партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэд дүүргэжэ гараа.

Партиин Центральна Комитет коммунистнуудай марксистско-ленинскэ һуралсалай, нийтэ-политическэ хүдэлмэриин асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулдаг. Партийна пропагандада бюджедһээ гаргашалдаг гаргашанууд тоосоото үе соо 43,2 процентээр ехэ болоо.

Партиин хизаарай, областной, городской болон районно комитедүүдэй дэргэдэхи политическэ гэгээрэлэй олон тоото байшангууд ба кабинедүүдэй, тэрэшэлэн томо предприятинуудай парторганизацинуудай дэргэдэхи 1000 үлүүтэй кабинедэй, мүн совхоз, колхозуудтахи 600 гаран кабинедэй гаргашанууд партийна бюджедһээ үгтэдэг.

Һүүлэй жэлнүүдэй туршада марксизм-ленинизмын үдэшын университедүүдэй үүргэ дээшэлжэ, коммунистнуудай политическа һуралсалай, пропагандист кадрнуудые бэлэдхэлэй шухала арга нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь болонхой. Мүнөө үедэ хүдэлжэ байгаа марксизм-ленинизмын үдэшын 306 университедтэ 248 мянган хүн һуралсана. Партийна ба пропагандист хүдэлмэрилэгшэдэй богонихон болзорой курс, семинарнуудые үнгэргэлгэдэ нилээд ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдадаг.

Гэбэшье, партийна пропагандада зорюулжа партийна бюджедһээ һомологдоһон мүнгэ зөөриие нютагуудтахи партийна зарим организацинууд гүйсэд хэрэглэжэ шададаггүй гэжэ Центральна Шалгалтын Комисси тэмдэглэхэ шухала гэжэ тоолоно.

Эдэ дутагдалнуудта партиин Центральна Комитет нютагуудтахи партийна организацинуудай анхаралые саг үргэлжэ хандуулжа, пропагандын хүдэлмэриие шангадхаха, партийна пропагандые улам һайжаруулха зорилгоор бии байгаа материальна болон мүнгэн зөөри гүйсэд хэрэглэхэ гэжэ союзна республиканууд компартинуудай ЦК-нуудта, партиин крайкомууд ба обкомуудта дурадхаһан байна.

Партиин ЦК союзна республиканууд компартинуудай ЦК-нуудай, КПСС-эй крайкомуудай болон обкомуудай финансова ажахын ажал-

(Түгэсхэлынь 2 дохи нюурта)

Нүхэр Н. А. МУРАВЬЕВАГАЙ элидхэлэй түгэсхэл

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

ябуулгые үе үе болоод лэ шалгадаг, тэдэнэй тоосоонуудые шэнжэлдэг байна. Өөрынгөө ээлжээндэ союзна республикануудай компартинуудай ЦК, крайкомууд болон обкомууд сметээр хараалагдаhан мүнгэ зөөриеэ партийна эмхи зургаануудай, партиин городской ба районно комитедүүдэй хэр зэргээр гаргашалжа байhые хинан шалгадаг.

Нютагуудтахи партийна органуудай финансова ажахые хинан шалгаха зорилгоор республикануудай, хизааранууд, областьнуудай, округуудай, городууд болон районуудай шалгалтын комиссинууд нилээд ехэ хүдэлмэри хэнэ. Украинын, Белоруссиин, Казахстанай, Узбекистанай, Молдавиин компартинуудай шалгалтын комиссинуудай, Московско областной ба Московско городской, Ленинградска, Вологодско, Горьковско, Коми. Татарска болон бусад зарим областной партийна организацинуудай шалгалтын комиссинуудай hайшаалтай хүдэлмэриие тэмдэглэхэ шухала.

Гэхэтэй хамта, зарим шалгалтын комиссинууд hулаар хүдэлдэг, тэдэнэй хүдэлмэридэ шалгалтын комиссинуудай зарим гэшүүд хабаадалсадаггүй байгаа гэжэ хэлэнгүй гарахын аргагүй. Шалгалта саг соогоо заримдаа хэгдэдэггүй байгаа.

Финансова ажахын ажал ябуулгые хүсэд hайнар хинадаггүй дээрэhээ бюджетнэ журамые зарим ушарта ехээр эбдэhэн баримтанууд шалгалтаар элирүүлэгдээ. Белгородско областной партийна организациие шалгаха үедэ иимэ баримтанууд элирүүлэгдээ hэн.

Партиин Тюмениин, Буряадай болон бусад хэдэ хэдэн обкомууд транспортын гаргашануудые хэтэрүүлhэн байна. Зарим партийна организацинуудта захиргаанай-ажахын хэрэглэмжэдэ үлүү ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдаhан байна.

Финансова ажахыдахи дутагдалнуудаа партийна комитедүүд түргэнөөр усадхаха, бюджетнэ журамые саашадань бэхижүүлхэ, партийна мүнгэ зөөриие гамтайгаар, химгадажа гаргашалха, харин тиихэдэ шалгалтын комиссинууд партиин Уставаар даалгагдаhан уялгануудаа нарин hайнаар бэелүүлхэ, финансова ажахыгаа гуримтайгаар эрхилхэ хэрэгтэнь партийна органуудта туhалха зэргэтэй.

Партийна органуудай финансова ажахын ажал ябуулгые саг үргэлжэ хинан шалгажа байдаг ушар тон лэ баталагдаhан hомололгонуудай үндэhөөр партийна бюджедhээ мүнгэ зөөри гаргашалха, бюджетнэ журамые эбдэhэн баримтануудые саг соонь элирүүлжэ, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэ туhалха байна.

Партиин Центральна Комитет партиин финансова ажахын асуудалнуудта саг үргэлжын анхарал хандуулдаг. КПСС-эй бюджет Центральна Комитедэй Секретариадта болон Президиумдэ харагдадаг. Партийна бюджедэй гүйсэдхэл тухай финансова тоосоонууд үе үе болоод лэ Секретариадай үзэмжэдэ табигдажа байдаг.

Центральна шалгалтын комисси партийна бюджет, тэрэнэй гүйсэдхэл тухай финансова тоосоонуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсажа, ажаглалта, дурадхалнуудаа партиин Центральна Комитедэй Секретариадта мэдээсэдэг.

* * *

Партийна хүтэлбэриин ленинскэ гол ёhонуудые бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ зуураа, манай парти, тэрэнэй Центральна Комитет олониитэтэй өөhэдынгөө холбоо барисаае саашадань үргэдхэн бэхижүүлхэ тухай, ажалшадай зохёон байгуулхы эдэбхи хэшээлые улам бүри үргэнөөр хүгжөөхэ тухай онсо анхарал хандуулдаг.

Тиимэhээ ажалшадай бэшэгүүдые, мэдүүлгэнүүд болон гомдолнуудые хаража үзэхэ, тэдэниие анхаралтайгаар шиидхэхэ гээшэ туйлай ехэ удха шанартай.

Ажалшадай бэшэгүүдээр хэмжээ абахые партийна ажал ябуулгын тон шухала зүйлнүүдэй нэгэниинь гэжэ Владимир Ильич Ленин тоолодог hэн. Ажалшадай бэшэгүүдэй тон шухала байhые тэмдэглэхэ зуураа, «Энэмнай үнэхөөрөө хүнүүдэй бэшэhэн документнүүд гээшэ ха юм! Энээниие нэгэшье элидхэл соо шагнахагүйб» гэжэ тэрэ хэлээ hэн.

Партиин ЦК-да олон тоото бэшэгүүд ородог. Тэдээн дотор партийна ба гүрэнэй аппарадай элдэб шатанuудай ажал ябуулгые саашадань hайжаруулха тухай, арадай баялигые арьбадхаха тухай, манай Эхэ ороной хүсэ шадалые бэхижүүлхэ тухай коммунистнууд болон партийна бэшэ хүнүүдэй, хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, интеллигенциин гаргадаг анхарал оролдолго харагдана.

Өөhэдынгөө бэшэгүүд дотор ажалшад парти, правительствын шиидхэбэринүүдые hайшаадаг, эдэ шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула, тэдэнэй hанахада юу хэхэ шухала байhан тухай зүбшэл үгэдэг, арадай ажахын ехэ удха шанартай асуудалнуудые табидаг. Мүн олохон бэшэгүүд дотор эгээл элдэб янзын асуудалнуудаар хүнүүдэй өөhэдынь гүйлта, гомдолнууд хэлэгдэhэн байдаг.

Ажалшадай бэшэгүүдые, гомдолнууд болон мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэ хэрэг ЦК-гай аппарат дотор тон нарин гуримтай. Бэшэгүүд дотор табигдаhан асуудалнууд шэнжэлэгдэн харагдажа үзэгдөөд, тэдээгээр шухала хэмжээнүүд абтадаг. Энээн тухайда бэшэг бэшэhэн хүнүүдтэ өөhэдтэнь хэлэжэ үгтэдэг гү, али нютагуудтахи партийна органуудаар дамжуулагдан мэдээсэгдэдэг. Олохон бэшэгүүд болон гомдолнууд ЦК-гай Секретариадта, Президиумдэ зүбшэн хэлсэгдэдэг.

Зарим предприятинуудта хүдэлмэриин эрхэ байдалай хангалтагүй, ажалай эмхидхэлэй муу байhан тухай, ариг сэбэрэй болон усалталгаhаа hэргылхэ хэмжээнүүдэй дүүргэгдэдэггүй тухай нёдондо жэлдэ Куйбышевскэ, Эрхүүгэй областьнуудай, Карелиин АССР-эй, Хабаровска хизаарай хүдэлмэришэдhөө нилээд шанга мэдээсэлнүүд орохон байгаа. Эдэ мэдээсэлнүүдээр партиин ЦК шиидхэбэринүүдые гаргаа. Эдэ шиидхэбэринүүдэй хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байhые шалгахын, байра дээрэнь шухала хэмжээнүүдые абахын тулада ЦК-гай хүдэлмэрилэгшэд ошожо ерэhэн байха юм.

Ажалшадай бэшэгүүд Центральна Комитедтэ гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэжэ үзэгдэдэг. Тэдэнэй үндэhөөр информационно бэшэгүүд бэлэдхэгдэжэ, олохон бодото асуудалнуудые шиидхэлгэдэ олониитын hанамжа эрилтэнүүдые гүйсэдөөр хараада абаха арга олгогдоо.

ЦК-да орохон зарим бэшэгүүд, мэдүүлгэнүүд болон гомдолнууд министерствэнүүдтэ ба зургаануудта, нютагуудтахи органуудта эльгээгдэжэ, тэдэнэй хэр зэргээр шиидхэгдэжэ байhаниинь хинан шалгагдажа байдаг. Зүгөөр зарим нютагуудтахи партийна, профсоюзна ба советскэ органууд, министерствэнүүд болон зургаанууд ажалшадай табиhан асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ ёhотой шанга оролдолго заримдаа гаргадаггүй, саг соогоо тэдэнэй хэр шиидхэгдэжэ байhые hулаар хинан шалгадаг. Энэ ушарhаа дахин бэшэг, мэдүүлгэнүүд ородог.

Хаа хаанагүй ажалшадай мэдүүлгэнүүдтэ тон анхаралтайгаар хандаха шухала. Гомдол бүхэниие тон наринаар шалгажа үзөөд, тэрэнэй зүб байгаа hаань, хандаhан хүндэнь хэрэгтэй туhаламжа үзүүлхэ арга боломжонуудые бэдэрхэ гэhэн В. И. Ленинэй заабариие партийна ба советскэ хүдэлмэрилэгшэ бүхэн ходоодоо hанажа ябаха зэргэтэй.

Партийна ажахые зүбөөр эрхилхэ гээшэ ехэ удха шанартай. Тэрэнэй шухала хубинь парти дотор тогтоогдоhон бүридхэл, партийна биледүүдые үгэхэ нэгэн адли гурим болоно. Партийна ажахы партиин ЦК-гай саг үргэлжын хиналта доро байдаг. Тоосоото үе соо Центральна Комитет болбол олохон нютагуудтахи партийна организацинуудай, тэрэ тоодо Армениин, Латвиин, Башкирай, Кемеровскэ, Кустанайска, Гомельскэ ба бусад партийна организацинуудай партийна ажахые шалгажа үзөө. Партийна ажахын бүхы дээрээ хангалтатайгаар эрхилэгдэжэ байhые шалгалтын материалнууд харуулна. Гэбэшье, зарим газарнуудта эмхидхэлэй хүдэлмэриин энэ шухала хубида ёhотой анхарал хандуулагданагүй, ЦК-гай тогтооhон партийна бүридхэлэй гуримые зарим партийна организацинууд гүйсэд сахидаггүй байна. Ажал ябуулгадань, эрдэм hургуулидань болоhон, мүн бусадшье хүбылалтанууд олохон коммунистнуудай бүридхэлэй карточкануудта оруулагдаагүй байhаниинь Кемеровскэ областной партийна организациие шалгахада элирбэ.

Партийна бүридхэлдэ коммунистнуудай орохо, тэрэнhээ гараха талаар тогтоогдоhон гурим зарим газарнуудта сахигданагүй. Партийна зэмыень болюулха тухай асуудал саг соогоо зарим ушарта харагданагүй. Энэ ушар партийна хэhээлтэнүүдэй хүмүүжүүлхы удха шанарые буурууллна. Партиhаа гаргагдаhан ба гараhан хүнүүдэй гартань заримдаа үни удаан саг соо партийна билет үлэнхэй байдаг. Энэ ушар партийна биледые хубиин хэрэгтэ хэрэглэхэ арга боломжо олгоно. Зарим райкомууд ба горкомууд партида орохон хүнүүдэй документые удаан саг соо үгэнгүй байдаг.

Өөрынгөө биледэй түлөө коммунист бүхэнэй харюусалга тухай асуудалда онсо анхарал хандуулха шухала. Партийна биледээ наринаар абажа ябаха шухала гэжэ партийна организацинуудай, бүхы коммунистнуудай анхаралые ЦК нэгэнтэ бэшэ хандуулhан байна.

Гэбэшье, партийна биледүүдые, кандидатска карточкануудые үгы болгоhон ушар баримтанууд үшөөл үзэгдэhөөр. Үгы болгогдоhон партийна биледүүдэй тоо зарим партийна организацинуудта, жэшээнь, Свердловско, Воронежско, Донецкэ, Грузиин, Эстониин партийна организацинуудта зарим тэды дээшэлhэн байха юм. Хүмүүжүүлхы хүдэлмэриие шангадхаха, hанаа амархан ябадаг ушарые болюулха, коммунистнуудай hэримжые дээшэлүүлхэ, партийна [...] хаяhан хүнүүдые шангаа[...] шухала.

Нүхэдүүд! Манай парти[...] мунизмын түлөө тэмсэлэ[...] дүй дүршэлөөр баяжан [...] XXIII-дахи съездые угтаб[...] дүршэл партийна хү[...] гайхамшаг ехэ бодото хүс[...] лэн харуулна. Энэ хүсэн[...] дэhэниинь юуб гэхэдэ, ма[...] нинизмын агууехэ суртал[...] партиин хэлбэришэгүй [...] байдаг, урдаа табиhан [...] даа зохёохы ёhоор [...] өөhэдынгөө зэргэнүүдэй [...] эсэшэ сусашагүй бэхижүү[...] ниитэтэй холбоо барисаа[...] хэн батадхадаг хэрэг болон[...] гөө доторой ажабайдалай [...] хидхэлдэ ленинскэ гол [...] баримталдаг, парти до[...] мократиие, шүүмжэлэл бо[...] гөө шүүмжэлгые дэлгэрүү[...] дэнэй үндэhөөр коммуни[...] эдэбхи хэшээлые улам [...] дэг, партиин гол хараа [...] бодотоор бэелүүлхын түлөө [...] харюусалгые дээшэлүүлдэ[...] манай парти улам хүсэтэ[...]

Эдэ бүгэдэ хадаа өөрын[...] мэриие научна ёhоор [...] обществын хүгжэлтын м[...] эрилтэнүүдые хангахаар [...] ажал ябуулгын арга [...] шэнэдхэн хүгжөөхэ, саашан[...] жаруулха арга боломжо [...] мунис партида олгоно.

Коммунис партиингаа [...] доро совет арад манай [...] XXIII-дахи съездын табиhан [...] гонуудые амжалтатайгаар [...] жэ, агууехэ уг зорилго [...] низмын замаар урагшаа [...] хам хэхэ байна.

КПСС-эй XXIII С Ъ Е З Д

Мартын 30-ай үглөөнэй заседани

МОСКВА, мартын 30. (ТАСС). Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съезд Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо мүнөөдэр хүдэлмэрэе үргэлжэлүүлээ. КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл бүхы бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ угаа ехээр hонирхогдоо. Социализмын түрүүшын ороной түүхэтэ илалтанууд тухай социалис хани нэгэдэлэй оронуудай арадууд, бусад гүрэнүүдэй ажалшад угаа ехэ баясхалантайгаар хөөрэлдэнэ.

Делегадууд, харин коммунис, хүдэлмэришэнэй, национально-демократическа болон зүүнэй үзэл баримталдаг социалис партинуудай түлөөлэгшэд ордоной зал соо суглараа.

КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэлые болон Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ үглөөнэй заседани дээрэ эхилээ.

Түрүүлэгшэ **А. Н. Косыгин** партиин Москвагай горкомой нэгэдэхи секретарь **Н. Г. Егорычевто** үгэ үгөө.

— Манайда омогорхохоор юумэнүүд бии,—гээд нүхэр Егорычев хэлээ.—Манай замда бэрхэшээлнүүдэй, мүн зарим урагшагүй ушарнуудай дайралдажа, хүдэлмэриие орёо болгоhон байгаашье hаань, КПСС-эй XXII съездhээ хойшохи жэлнүүдэй үедэ олон юумэн хэгдээ. КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1964 он) Пленумэй боложо субъективизмые зайсуулhаниинь партида, бүхы орондо шухала удха шанартай. Коммунис байгуулалтын шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэ ёhотойл научнаар хандахада таарамжатай эрхэ байдал Пленум бии болгоо.

Ниислэлэй коммунистнуудай 730 мянган тоото отряд КПСС-эй Центральна Комитедэй ленинскэ хараа шэглэлые халуунаар hайшааhан байгаа. Шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа XXIII съездын Директивэнүүдэй проектые Москвагай коммунистнууд, бүхы ажалшад хүсэдөөр дэмжэhэн байна.

Съездын делегадууд болон айлшадай альга ташалган доро нүхэр Егорычев иигэжэ хэлээ:

— Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй тоосоото үе соо баримталhан политическэ хараа шэглэлые, бодото ажал ябуулгыень бүрин хүсэдөөр hайшаахые Москвагай делегаци дурадхана.

Москвагай экономико, эрдэм ухаан болон соёл культурын хүгжэлтэ тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэдөө, үгэ хэлэгшэ иигэжэ мэдээсээ. Москвагайхид ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар долоон жэлэй түсэбые хоёр жэл урид, промышленна үйлэдбэриин хэмжээнэй талаар долоон жэлэй түсэбые болзорhоонь таба hара урид дүүргээ. Съездын нээгдэхэ үдэр Москвагай промышленность кварталайнгаа түсэбые дүүргэhэн байна. Городые шэнэдхэн hэльбэхын тулада хэгдэхэ капитальна хүдэлмэридэ мүнгэ зөөри гаргашалха түсэб долоон жэл соо 117 процент дүүргэгдээ. Гэр байрын фондынуудые болбосон зохид болгохо талаар Москва олон капиталис томо городуудhаа hурагүй урагшаа гараhан байха юм.

— КПСС-эй ЦК-гай мартын болон сентябриин Пленумэй шиидхэбэринүүд мүнөө партиин бүхы экономическа политикын гол шэглэлынь үндэhөө болоно гээшэ.

Экономикын болон политикын тон шухала, орёо асуудалнуудые шиидхэлгэдэ бодолтой зүбөөр хандалга, хамтаараа зүбшэжэ хүдэлмэрэе эрхилэлгэ, олониитын hанамжануудые, эрдэм болон дүй дүршэлэй түйлалтануудые али бүхы талаhаань гүнзэгыгөөр шэнжэлэлгэ, хүтэлбэриин онол аргануудые оролдосотойгоор нарижуулан hайжаруулга КПСС-эй Центральна Комитедэй, тэрэнэй Президиумэй, ЦК-гай секретариадай хүтэлбэриин эгээн лэ онсо шэнжэнь болоно.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюро дахяад бии болгохо тухай дурадхалые Москвагай делегаци дэмжэнэ. XI съездын hүүлээр В. И. Ленинэй үүсхэлээр байгуулагдаhан ЦК-гай Генеральна секретариин тушаалые дахяад бии болгохо гээшэ мүн лэ зүб байна.

Центральна Комитедэй хараа шэглэл хилын саанахи зарим нэгэнүүдэй hанаанда таарүүгүй байшоо. Энэнь яhала ойлгосотой. КПСС-эй хүсэтэй болохо тудам, тэрэнэй нэрэ хүндын дээшэлхэ тудам дайсад маанадта бүри ехээр хоро шараа бусалан дэбтэлдэг байна ха юм.

Ороной политическэ ажабайдалда сталинизм гэдэгэй ямаршьеб үзэгдэлые бэдэрхэ, тэрээниие айбала шэнгээр хэрэглэн олониитые, интеллигенциие айлгаха гэhэн hанаашалганууд hүүлэй үедэ гаргагдадаг зантай болонхой. Уласхооронтын коммунис хүдэлөөнэй түрүү отрядай—В. И. Ленинэй байгуулhан Советскэ Союзай Коммунис партиин нэрые гутаажа хэшньe шадахагүй. Ганса нэгэн хүндэ hүгэдэн шүтэлгые, партийна ажабайдалай ленинскэ гуримые болон гол ёhонуудые, социалис хуули ёhые сахихагүй ябадалые маанадай урагшаа дабшахада haад хэдэг бүхы юумые манай парти эрид шууд зайсуулаа, энэ хуушанай байдалда тэхэрэн оролго хэзээдэшье үзэгдэхэгүйл.

КПСС-эй хүтэлбэреэр таби шахуу жэлэй турша соо тэмсэлэй болон илалтын хүндэ хүшэр аад, харин алдарта замаар ябажа гараhан манай арадай баатарлиг түүхые зуража хаяха али бүхы hэдэлгэнүүдые парти эрид шууд буруушаадаг. Зарим юумые бүри hайнаар хэжэ болохо байгаа гэжэ бидэнэр мүнөө харанабди, юуб гэхэдэ, 50 жэл маанадые олон юумэндэ hургаа ха юм. Зүгөөр хэгдээд байhан юумэн совет хүнүүдтэ халуун омогорхол түрүүлнэ, бүхы дэлхэй дээрэхи манай ханинарые баясуулна.

Партийна hуралсалай, ниитэ-политическэ пропагандын удха болон онол аргые нарижуулгада туhалхаар научно-методическа хүсэн түгэс центрые ЦК-гай сэхэ хүтэлбэри доро ажалладаг байхаар парти дотор байгуулхые үгэ хэлэгшэ дурадхаа.

Өөрынгөө ажалай түлөө, ажалшадые хүмүүжүүлгын түлөө уран шадабарита интеллигенциин ехэ харюусалгатай байhан тухай нүхэр Егорычев саашань хэлээ. Партийна, арадай шэнжэтэй байха хараа бодолые, социалис реализмын хараа бодолые Москвагай литература болон искусствын хүдэлмэрилэгшэд батаар баримталдаг. Зүгөөр үзэл сурталай талаар дутуутай зохёолнуудай, зарим журналнуудай хуудаhанууд, киноэкранууд, театрнуудай сценэнүүд дээрэ үе үе болоод гарадаг байhан тухай хэлэнгүй гаража болохогүй байна.

Ниислэлэй коммунистнууд манай агууехэ ленинскэ партиин үнэн сэхэ дайшалхы отрядынь ходоодоо байхал! гээд нүхэр Егорычев үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

Украинын КП-гай ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **П. Е. Шелест** үгэ хэлэбэ.

— Центральна Комитедэй тоосоое коммунистнууд, совет арад болон дэлхэй дээрэхи hайн hайхан сэдьхэлтэ хүнүүдэй ехэ дэбжэлтэтэйгээр, hаналаа хананглаар уггаха байhаниинь сохомтой,—гээд тэрэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1964 он), мүн удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые Украинын коммунистнууд бүрин хүсэдөөр hайшааhан, өөрынгөө бата нэгэдэлые манай агууехэ коммунис партиин ленинскэ Центральна Комитедые тойрон нягтаар жагсанги байhанаа харуулhан байгаа. КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд партийна болон гүрэнэй байгуулалтын, хамтаараа хүтэлбэрилгын гол ёhонуудые, политическэ болон арадай ажахын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ ёhотойл научнаар, зүбөөр хандалгые манай парти дотор бүхөөр батадхаа. Эдэ бүгэдые манай партиин, гүрэнэй кадрнууд гүн гүнзэгыгөөр мэдэржэ, өөhэдынгөө ажалда хэрэглэдэг болоо.

Долоон жэлэй турша соо республикын арадай ажахын хүгжэлтые, тусхайлбал машина бүтээлтын хурдан түргэнөөр ургалгые харуулhан мэдээнүүдые үгэ хэлэгшэ дурдаа. Промышленностиин, барилгын, хүдөө ажахын хүдэлмэри партийна конференцинүүд дээрэ, Украинын компартиин XXIII съезд дээрэ шүүмжэлхы ёhоор шэнжэлэгдэhэн, дутуу дундануд элирүүлэгдэhэн, үйлэдбэриин нэмэлтэ арга боломжонууд элирүүлэгдэhэн, предприяти, барилга, колхоз, совхозуудай, проектнэ организаци, конструкторска бюро болон эрдэм-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай хүдэлмэри hайжаруулха хэмжээнүүд хараалагдаhан байгаа. Нүүрhэнэй, нефть шатаржуулдаг, хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэридэ тусгаар анхарал хандуулагдаа. Юуб гэхэдэ, долоон жэлэй түсэбэй даабарита тоонуудаар хараалагдаhан даалгабаринуудhаа гээгдэлтэйгээр эдэ hалбаринууд хүгжэhэн байгаа бшуу.

Амаралтын хоёр үдэртэйгөөр табан үдэрэй хүдэлмэриин недели дэ предприятинуудые саашa саашадаа оруулха тухай дурадхал съездын үзэмжэдэ табигдаад байна. Энэ дурадхал угаа шухала удха шанартай. Энээнэй таарамжатай байhыень иимэ гуримда оруулагдаhан Украинын 141 предприятиин дүй дүршэл гэршэлжэ үгэнэ гээд үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглээ.

Хүдөө ажахые дэбжээхэ хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдэй угаа ехэ удха шанартай байhыень энэ шиидхэбэриие бэелүүлхын түлөө жэлэй турша соо хэгдэhэн тэмсэл үнэмшэсэтэйгээр харуулжа үгэнэ гээд нүхэр Шелест тэмдэглээ. Пленумэй хараалhан хэмжээнүүдые бэелүүлгэ hайн үрэ дүнгөө үгэжэ байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ зүүн-урда областьнуудтань ган гасуурай болобошье, Украина ороohо таряа абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, 31,5 миллион тонно ороohо таряа хүряагаа. Энэнь 892 мянган тонно ороohо таряа түрэндэ түсэбhөө гадуур худалдаха арга олгоhон байна. Шэниисэ болон хара таряан худалдаха арга олгоhон байна. Шэниисэ болон хара таряан худалдагдаhан ороohото ургамалнууд дотор бүри ехэ hуури эзэлдэг болоо, мал ажалай продукци бүри ехээр абтажа, тэрэниие худалдаха түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдээ, үйлэдбэриин ашаг урэтэй байлган дээшэлээ. Гэбэшье, олон ажахынууд газар тарялангые үшөөл болбосоноор эрхилнэгүй, техникые муугаар хэрэглэнэ, ажал ехэтэй хүдэлмэриие дутамагаар онhожоруулна, малай тэжээл элбэгээр абанагүй. Эдэ бүгэдэhөө уламжалан, таряан ажалай болон мал ажалай нилээд ехэ хэмжээнэй продукци дутуугаар абтана.

Колхозно-кооперативна органуудые байгуулха, колхознигуудай ажалай түлөоhые тогтомол найдамтай болгохо тухай дурадхалнууд ЦК-гай тоосоон соо оруулагдаhан байгаа. Эдэ дурадхалнуудые хүсэдөөр hайшаажа байhанаа Украинын коммунистнуудай делегациин зүгhөө нүхэр Шелест элирхэйлэн мэдүүлээ. Колхозууд хоорондын үйлэдбэриин холбоо хүгжөөхэ талаар Украина зарим дүй дүршэлтэй болонхой.

Украинын Коммунис парти тоосоото үе соо эмхидхэлэйнгээ талаар бэхижээ, соёл сурталай талаар улам хатуужаа гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Партиин зэргэдэ мүнөө хоёр миллион үлүүтэй хүн эмхидхэн жагсанхай, тэдэнэй 56,7 процентнь хүдэлмэришэд, колхознигууд юм. hүүлшын дүрбэн жэлэй турша соо республикын партийна организациин зэргэ 513 мянган хүнөөр олон болоhон байна.

Партиин Уставта зарим хубилалтануудые оруулха тухай КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо хэлэгдэhэн дурадхалнуудые Украинын компартиhаа съездэдэ ерэhэн делегадууд hайшаана. Эхин партийна организацинуудай суглаанууд дээрэ өөhэдынгөо хүдэлмэри тухай райкомуудай хирэ хирэ болоод лэ элидхэжэ байгаа hаань таарамжатай гэжэ үгэ хэлэгшэ тоолоно. КПСС-эй ЦК-гай генеральна секретариин тушаалые дахяад бии болгохо тухай съезд дээрэ оруулагдаhан дурадхалые Украинын коммунистнуудай делегаци хүсэдөөр дэмжэнэ.

Совет Социалис Республикануудай бата бэхи Союзые, Агуухэ Октябриин түйлалтануудые нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтээр аршалан хамгаалха, бэхижүүлхэ гээшэ нангин уялгамнай болоно гэжэ Украинын коммунистнууд, бүхы ажалшад тоолоно. Манай арадуудай хэтэ мүнхын хани барисаае hуларуулжа шадаха хүсэн дэлхэй дээрэ байхагүй! гээд нүхэр Шелест мэдүүлээ.

Социалис оронуудай, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нягта жагсаалые бэхижүүлхэ талаар КПСС-эй Центральна Комитедэй болон ЦК-гай Президиумэй бэелүүлдэг политикые, бодото ажал ябуулгыень бидэнэр нэгэн hаналтайгаар, хүсэдөөр hайшаанабди. Эб найрамдалай дэбжэлтын хүсэнүүд бүхы дэлхэй дээрэ шууд түргэнөөр ургажа байна гээд үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ. Американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүсэн баатарлиг тэмсэл хэжэ байhан вьетнам арадай тэсэбэри болон эрэлхэг зоригоор украин арад баясана. Өөрынгөө газар дээрэhээ эзэрхэг түримхэйшүүлые вьетнам арадай намнан таргаха, демократическа үндэhэ hуури дээрэ өөрынгөө ороние нэгэдүүлхэ сагынь холо бэшэ болоо гэжэ бидэнэр гүнзэгыгөөр үнэншэн этигэнэбди.

КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ зорюулан, Украинын предприятинуудай, колхоз, совхозуудай коллективүүдэй абаhан дээгүүр социалис уялганууд амжалтатайгаар дүүргэгдээ гээд үгэ хэлэгшэ үргэлжэлүүлhэн байна. Республикын металлургнууд, шахтёрнууд, машина бүтээгшэд промышленностиин бусад hалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлэйнгээ нэгэдэхи кварталай даалгабаринуудые болзорhоонь урид дүүргээ.

Хүдөө ажахын ажалшад мүн лэ хэлэhэн үгэдөө хүрэhэн байна. Кварталай даалгабариhаа гадуур мал ажалай нилээд ехэ хэмжээнэй продуктнууд гүрэндэ худалдагдаад байна. Нёдондонойхидо орходоо hурагүй эмхитэйгээр хабарай-полевой хүдэлмэри хэгдэнэ.

Эдэ бүгэдэ хадаа Украинын ССР-эй хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад, интеллигенци Коммунис партиин хүтэлбэреэр энэ жэлэйнгээ даалгабариие амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха, шэнэ табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ бата бэхи үндэhэ hуури табиха гэжэ съездые найдуулха эрхэ маанадта олгоно.

— Ленинскэ захяануудта үнэн сэхэ байдаг манай парти Центральна Комитедэй хүтэлбэреэр, XX ба XXII съезднүүдэй, КПСС-эй Программын тодорхойлhон гол хараа шугамые батаар, шууд сэхээр бэелүүлнэ, коммунизм байгуулха хараа шэглэлые баримтална,—гээд КПСС-эй Ленинградай обкомой нэгэдэхи секретарь **В. С. Толстиков** үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Техническэ дэбжэлтые хангаха гээшэ промышленностиие хүтэлбэрилхэ талаар Ленинградай партийна организациин хэдэг ажал ябуулгын гол шэглэлнүүдэй нэгэн болоно. Энэ хадаа долоон жэлэй даалгабаринуудые болзорhоонь урид 1965 оной августда дүүргэхэ, промышленна продукци гаргалгын ургалтын талаар даабарита тоонуудые үлүүлхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ арга ленинградайхидта олгоо.

Ленинградайхидай байдалые hайжаруулха, болбосоролыень дээшэлүүлхэ талаар долоон жэлэй турша соо бага бэшэ юумэн хэгдээ: ажалшадай бодото олзо доход дээшэлээ, Ленинградай гурбан бүлэ бүхэнэй нэгэниинь шэнэ байрада ороо.

Харин манай ажал ябуулгада дутуунууд, заримдаа горитойхоншье дутуунууд гарадаг байгаа гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Манайда бии байhан арга боломжонуудые бидэнэр заримдаа хүсэдөөр ашаглажа шаданагүйбди. Субъективизм гаргалгые, өөрынгөө hанаашаар байха ябадалаар дашууралгые парти октябриингаа Пленум дээрэ буруушаажа, зайсуулhан байгаа. Тэрээнhээ хойшо манай алхамууд бүри үргэн, амжалтамнай бүри ехэ болоо гэжэ бидэнэр хэлэхые хүсэнэбди. Партиин энэ хараа шугам шэнэ амжалтануудые түйлаха нүхэсэл гэжэ бидэнэр харанабди. Энэ хараа шугам ЦК-гай тоосоото бүхы элидхэл дотор элеэр харагдана.

Нүхэр Толстиков иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Коммунизм байгуулхын тулада хүнүүдэй эрдэм мэргэжэлые, шадабариие али бүхы талаhаань хүгжөөхэ хэрэгтэй.

Ленинградай 800 мянган тоото хүдэлмэришэд манай бүхы орон дотор, бүхы дэлхэй дээрэшье мэдээжэ болонхой гээшэ. Дэлхэй дээрэхи эгээн лэ эрхим hайн продукци шэнги тиимэ продукци ойрын 3—4 жэлэй турша соо гаргадаг болохо талаар Москвагай болон Ленинградай предприятинуудай гаргаhан үүсхэл үргэнөөр дэмжэгдээ, ленинградайхид энэ талаар хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ байнхай.

Хүдэлмэришэн анги ажал хүдэлмэридөө өөhэдынгөө хүсэ шадалые, шадабариие үргэнөөр гарган харуулхаhаа гадна, гүрэниие хүтэлбэрилгэдэ, партийна ажабайдалда, ниитын хэрэгүүдые шиидхэлгэдэ эршэ зоригоо, шадабарияа харуулалсадаг гээд үгэ хэлэгшэ заагаа.

Социальна хүгжэлтын хүтэлбэрилгын үүргэ мүнөө үе сагта хэмжээлэшэгүйгөөр үргэн гээд нүхэр Толстиков тэмдэглээ. Тэрэнэй hанамжын ёhоор предприяти бүхэн үйлэдбэриин түсэбтэй байхаhаа гадна, коллективэйнгээ али бүхы талын социальна хүгжэлтын нэгэн ниитэ комплексно түсэбтэй байха ёhотой. Энэ түсэб хадаа ажалшадай ниитын, мүн хубиин эрилтэнүүдые хангаха ябадалые хараада абалсаха, бүхы юумые хүнэй ашa туhада, хүнэй туhада гэhэн программна дүримдэ үндэhэлэн зохёогдохо зэргэтэй.

Ямар юумэн хараада абтанаб? Нэгэдэхеэр, түсэблэгдэhэн удаан сагай үе соо коллективэй социальна байгууламжые шэнэдхэхэ хэмжээ ябуулганууд предприяти бүхэндэ бар хүсэнэй болон ухаан бодолой ажалай хоорондохи, мэргэжэлтэй болон мэргэжэлгүй ажалай хоорондохи социально-экономическа илгаае улам уламаар бага болгохо хэмжээнүүд; хоёрдохёор, мүнөөнэй научно-техническэ дэбжэлтын, бэелүүлэгдэдэг экономическа шэнэдхэлгын социальна хойшолонгуудые али бүхы талаhаань хараада абаха хэмжээнүүд; гурбадахяар, ажалай эрхэ байдалые үндэhөөрнь hайжаруулгатай, профессиональна үбшэнүүдые, үйлэдбэри дээрэ усалтан гэмтэлгые усадхалгатай,—ажалшадай бэеын элүүрые hайжаруулгатай холбоотой хэмжээнүүд; дүрбэдэхеэр, предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй социально-культурна эрхэ байдалые hайжаруулха, тэдэнэй болбосоролые, техническэ мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ программа, гэр байрын ажаhуудалай эрхэ байдал hайжаруулха программа болоно.

Партиин Центральна Комитедэй политическэ хараа шугамые, бодото ажал ябуулгые Ленинградай коммунистнууд нэгэн hаналтайгаар hайшаана гэжэ партиин XXIII съездэдэ дамжуулхые тэдэнэр манай делегацида даалгаа гээд нүхэр Толстиков үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

Казахстанай КП-гай нэгэдэхи секретарь **Д. А. Кунаев** трибунын дэргэдэ ерэнэ. Центральна Комитедэй тоосоон хадаа манай партиин хараа шугамай зүб байhые, марксизм-ленинизмын бүтэдые илагша, агууехэ үзэл сурталда партиин хизаарлашагүй үнэн сэхэ байhые эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ гээд тэрэ хэлээ.

Үнгэрhэн жэлнүүдтэ Казахстанай коммунистнууд, бүхы ажалшад оролдосотой шангаар ажаллаа. Хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай баатарлиг хүсэл оролдолгын ашаар долоон жэлэй турша соо республика дотор промышленна продукци гаргалга 2,1 дахин, зарим hалбаринуудта—4—5 дахин нэмээ. Мүн промышленна томо предп[...] цехүүд баригдажа, ашагла[...] төө.

Казахстанай ажалшадта [...] Центральна Комитедэй, Сов[...] вительствын, бүхы аха ду[...] ликанудай арадуудай, х[...] рүүндэ агуухэ ород ара[...] ехэ али бүхы талын [...] үзүүлээгүй hаань, арадай [...] болон культурын иимэ шу[...] ургалтые хангаха арга[...] гэжэ Казахстанай ажалша[...] ойлгодог. Мүнөө республ[...] 101 национальностиин бол[...] яhатанай түлөөлэгшэд хам[...] hуудаг, ажалладаг байха ю[...] даа ажаллалгын үедэ арад[...] та жагсаал, хани барисаан [...] тэй холбоон бэхижэдэг гэ[...] станай жэшээ дээрэhээ эл[...] дана.

Манай хүдэлмэриин [...] шүүмжэлхы ёhоор сэгнэхэ[...] ябуулгадамнай ехэ ду[...] бни байгаа гэжэ мэдэрхэ [...] гээд нүхэр Кунаев тэмдэгл[...] предприятинууд даалгаба[...] дүүргэнэгүй. Капитальна [...] горитой дутуунууд бии.

Республика түсэбэй ёhоо[...] лагдаhанайнгаа шэнээн о[...] ряа хуряан абажа шадааг[...] таряа абалгада сагай ула[...] руугүй байhаниинь муугаа[...] лоо. Зүгөөр хүдөө ажахые [...] рилгэдэ бии байhан алдуу [...] дые хараада абангүй гара[...] haa, буруу болохо байна. С[...] рай талмайн бага болго[...] уламжалан полинууд дэ[...] үбhэн олоор ургадаг бол[...] тарилсадаг гуримтай тэмсэ[...] hэн шалтаг баригдаад, газ[...] лан эрхилхэ гурим юрэн[...] мүн тарилгын талмайн [...] шалта хубаарилга сахигда[...] hон байгаа.

Хүдөө ажахыдахи байда[...] эй ЦК-гай мартын Пленум[...] бүхы талаhаань гүнзэгы[...] жа үзэлгэ ажал хэрэгтэ [...] гаар хандалгада эсэс таб[...] колхозуудай үүсхэлые дэ[...] Тиихэдэ партиин хүдөөгэ[...] муудые дахяад байгуулха [...] гай Пленумэй ноябриин [...] шиидхэбэри угаа шухала, [...] удха шанартай байгаа.

Хүдөө ажахыда урда тээ[...] доhон дутуунууд болон а[...] дуунуудые зайсуулхын ту[...] публикын партийна орган[...] шухала юумэ хэжэ байн[...] жэлдэ тарилга хэхын тула[...] лион үлүүтэй гектар [...] шаблаагүй плугаар хахала[...] бусад агротехническэ шу[...] жээнүүд абтана.

Казахстанай үйлэдбэрил[...] нүүдые түргэнөөр хүгжөөхэ[...] бан жэлэй түсэбэй проект[...] лагданхай. Зарим hалбари[...] табан жэлэй түсэбөөр хара[...] haa ехэ юумэ хэжэ боло[...] Жэшээлхэдэ, Мангышлак га[...] арал дээрэ нефть болон га[...] нэмээжэ болохо гээд үгэ [...] тэмдэглээ.

Ажал хэрэгэйнгээ аша т[...] ран, Иртыш-Караганда гэжэ[...] барилгые түргэдхэхэ, Ирты[...] Шульбинска гидроузел бари[...] го-Урал гэжэ канал маhтаха[...] Ишим болон Казахстанай [...]

(Үргэлжэлэлынь 3-[...] нюурта)

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съезд

КПСС-эй XXIII СЪЕЗД

(Үргэлжэлэл. Эхининь 2-дохи нюурта)

онгүүдэй уһые ашаглаха талаар алмэри хэхэ гэхэ зэргын уһанай ын иимэ асуудалнуудые түргэ шиидхэхэ хойшолуулшагүй зэнүүдые абаха хэрэгтэй. Эдэ зэнүүдһээ уһалагдадаг газар алан дэбжээхэ, мал ажалда эл элбэгээр абадаг болохо та республикын амжалтанууд ни ехээр дулдыдаха байна.

Шэнэ илалтанууд тээшэ совет ые найдамтайгаар хүтэлжэ яба манай түрэл партиин түлөө со хүнүүдэй сэжэ зүрхэндэ ёһо омогорхол түрүүлхээр хараа үдые манай съезд партиин болон ой үмэнэ, бухы совет арадай нэ нээжэ үгэнэ гээд нүхэр Ку түгэсхэлдөө хэлэһэн байна.

Богонихон забһарлалай һүүлээр үүлэгшэ **А. Н. Шелепин** КПСС-Новосибирскын обкомой нэгэдэхи етарь **Ф. С. Горячевто** үгэ үгэнэ.

— Оронойнгоо экономикын ам татайгаар хүгжэлгэдэ манайшье үлһэн нэмэриин бии байһанда осибирскын ажалшад балсана — тэрэ хэлэнэ. — Табан жэл һаар эхилэгдээд, бэелүүлэгдэжэ на. Манай съездын хүдэлжэ бай эдэ хабарай үдэрнүүдтэ арьба гамналгын гурим наринаар ын түлөө мүрысөөн улам үргэ дэлгэржэ байна. Хамаг юумэ алхын түлөө хэгдэжэ байгаа эл хадаа саг зуурын кампани э, харин совет хүн бүхэнэй үдэр эй гражданска уялга, манай ороной баялигые арьбадхахын саг үргэлжэ һаналаа табилга гэжэ партийна организацинууд болоо.

Шэнээр эмхидхэгдэхэ тусгаар дун һургуулинуудые областной ту тэ бэшэ, харин бусад городууд һайн бэлэдхэлтэй мэргэжэлтэдтэй колхозууд болон совхозуудта хэбэл зохисотой байгаа гэһэн адхал үгэ хэлэгшэ оруулба. Ху басагад профессионально-тех эскэ һургуулинуудта дуратайгаар һурана, үйлэдбэриин мэргэжэл ые һонирхон шудална. Эдэ һур линуудта 2-3 жэлдэ һураад залуу мэргэжэл олоно. Зүгөөр ху дунда эрдэмтэй болонгүй тэн гарана. Мэргэжэл олохотоёо доро залуушуулда дунда эрдэм тимэ хэдэн туршалгын фтехһургуулинуудые байгуулха ха юм.

Үдөөдэ баригдаха 1000—1500 һураха, бүхэли үдэртөө һура томо һургуулинуудай шэнэ про үдые зохёохо хэрэгтэй болоод

итын эрдэмые дээдэ һургуу дта заалга мэргэжэлтэдые сурталай талаар хатуужуулан үжүүлхэдэ тон ехэ удха шанар. Наукын үндэһэ һуури дээрэ ын эрдэмүүдые зааха шэнэ амманууды зохёохо тухай дээ ологон тусгаар дунда һуралсалай истерство бодомжолжо үзэхөөр. Тон олон зонуудай мүнөө үе һуража байдаг заочно һуралсалые жуулхын тулада олон юумэн хэ зэргэтэй.

Партийна организацинуудай зо байгуулхы үүсхэлые саашаа хүгжөөхэ шухала гэжэ КПСС-эй ай тоосоото элидхэл соо хэлэг Политическэ хүтэлбэрилгын болохо партиин обко крайкомуудай, горкомууд райкомуудай худэлмэриин ар алабарийе саашадань улам на лан һайжаруулха, партийна организацинуудаар дамжуу ажахын болон культурна байгуу н зорилгонуудые шиидхэхэдэ нүлөөе ехэ болгохо, олоний дунда ябуулагдадаг эмхидхэлэй политическэ хүдэлмэриие дхаха тухай эндэ хэлэгдэнэ. ые шэнэ гуримаар хүтэлбэ хадаа эдэбхи үүсхэл гарган, табигдаһан зорилгонуудые зо ойгоор шиидхэхэ үргэн арга удта олгобо. Агуухэ Ленинэй хэлэхэдэ, коммунис нэрээр һан ноёрхуу нялуухан хооһон даан, ушаргүй ехэ юумэ хэжэ хэбэр үзүүлгэ, бардамлалга, айралга хэндэшье хэрэггүй. тивэйнгээ үмэнэ, общесвын хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй харюусалгые хаа хаанагүй он бидэнэр тэрэниие хүмүү зэргэтэйбди.

лһаа таһарангүйгөөр хүтэлбэ кадрнуудай идейно-теорети эрдэм дээшэлүүлхэ жэлэй үдые Ниитын науканудай иин дэргэдэ эмхидхэбэл ту гэжэ оратор тооловно. Нютагай органуудай, мүн партиин дэргэдэ кадрнуудай управ , али таһагуудые бии болго ерээ.

Центральна Комитедэй элидхэл соо хэлэгдэһэн тео скэ болон политическэ най нуудые һайшаагаад, Узбекис КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи сек **Ш. Р. Рашидов** иигэжэ хэлэ най парти хэзээ хэзээнэйхиһээ нэгэдэлтэй, үзэл сурталай эмхидхэлэй талаар бүри ба ай, түүхэтэ дүршэлөөр бая арад зонтоёо нягта бата тай болонхой XXIII съездэ нгаа ерэһэндэ бидэнэр омогор иди.

ийна хүтэлбэриин онол аргые ань нарижуулан һайжаруул-

хын тулада, партиин XXII съездын шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй Программые бэелүүлхын тулада шэн зоригтойгоор Узбекистанай партийна организаци тоосоото үе соо ехэ шангаар, аша туһа ехэтэйгээр хүдэлһэн байна.

Промышленна, худөө ажахын үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудаар долоон жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые Узбегэй ССР нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ. Үнгэрһэн долоон жэл соо зургаадахи үдэр бүхэндэ республика доторнай шэнэ промышленна предприяти гү, али томо цех ашаглалгада үгтэжэ байгаа. Энэ үе соо промышленна продукци үйлэдбэрилэн таргалга 80 процентээр ехэ болоо.

Узбекистан орондоо хлопок ургуулан үгэдэг гол газарынь байгаа, тэрэ зангаараашье үлдэнэ. Хлопок үйлэдбэрилгые таһалгаряагүйгөөр ехэ болгохо гэхэшэ республикын партийна организациин түрүүшын ээлжээнэй зорилго болоно, — гээд оратор тэмдэглэнэ. Сэбэрлэгдээгүй хлопок абалгаар Узбекистан дэлхэй дээрэ хоёрдохи һуурида гараа. Шэнэ табан жэлэй туршада хлопок үйлэдбэрилгые бүри ехэ болгохо зорилго табигдана. Тиихын тулада 700 мянган гектар газар уһаар хангаха, 500 мянган гектар газар уһалдаг болгохо гэжэ түсэблэгдэбэ.

Совет засагай жэлнүүдтэ республика бүхэндэ өөрынгөө хэмжүүрээр, социальна-экономическа удхаараа үзэгдөөгүй ехэ общественно-политическэ, соёлой эрид хубилалтанууд болоо. Феодально-патриархальна байдалһаа һаяхан хахасаһан Узбекистанай, мүнөө үедэ өөрынгөө продукциие дэлхэйн 71 орондо худалдажа байһан ушар хадаа энэ ехэ илалтые гэршэлнэ бэшэ аал. Мэнэ һаяшаг бухы зонойнь бултадаа шахуу үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһан Узбекистан Ази, Африка болон Латиин Америкын хүгжэжэ байһан залуу гүрэнүүдтэ мүнөө үедэ научно-техническэ туһаламжа хүргэнэ, эдэ оронуудай залуушуулые өөһэдынгөө дээдэ һургуулинуудта һургана, дэлхэйн 91 оронуудтай соёлой барисаатай болоо.

Узбекистанай ниислэл хото Ташкент арадуудай хоорондохи эбтэй амгалан байдалай ба хани барисаанай һайн заяата һүлдэ тэмдэг бухы дэлхэй дээрэ болон алдаршаһаарнь бидэнэр омогорхонобди. Ази, Африкын оронуудай уран зохёолшодой 1958 ондо Ташкентдэ болоһон конференциин бии болгоһон «Ташкентын хараа бодол» һая болоһон индо-пакистанска эбэй хэлсээнэй үедэ шэнэ һайхан хүсэ нэмэбэ. Инди Пакистан хоёрой эбэй хэлсээн түүхэтэ Ташкентскэ Декларацида гар табилгаар дүүрээ һэн. Бухы түбинүүдэй хүн зон Советскэ правительствые ехээр хүндэлжэ, тэрээндэ һайшаал хүргэн «Ташкентскэ хараа бодол» гэһэн үгэнүүдые хэлэнэ.

Ленинэй партиин, агууехэ ород, аха дүү бусад арадуудай үзүүлһэн аша туһаар манай ажабайдалда иимэ баярхамаар хубилалтанууд болоо. Манай орон дотор национальна асуудалые зүбөөр шиидхэлгэ, тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ бухы арадуудые эбтэй аха дүүгэй бүлэ болгон нягтаар жаргаалга — партиин амжаһан тон ехэ түйлалта болоно.

Интернационализм хадаа совет общесвын бухы ажабайдалда нэбтэрэнхэй. Социалис нацинууд бэе бэедээ улам бүри дүтэ болоно. Социализм гээшэ үйлэдбэриие ангиин дарлалтагүйгөөр эмхидхээд, общесвын бухы гэшүүдтэ ажана һайн байдал хангаад, нацинуудай бэе бэедээ дүтэ болохо ябадалые тон ехээр түргэдүүлхэ юм гэһэн Ленинэй сэсэн мэргээр уридшалан хаража хэлэһэниинь бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байна. Наци бүхэнэй бухы талааараа һалбаран хүгжэлгөөр дамжан, социалис нацинуудай бэе бэедээ дүтэлэлгэ бэелүүлэгдэнэ. Энэ болбол нэгэ ниитэ хүгжэлтын хоёр тала мүн.

Гүрэнэй байгуулалгада, хүнүүдые интернациональна үзэлөөр хүмүүжүүлхэ талаар манай орон баян дүй дүршэлтэй болонхой. Советскэ Союз дотор 130 наци, арад үндэһэтэн нэгэ бүлэ болон бэе бэедээ аха дүүгэй ёһоор туһалан ажаһуудаг, коммунизм байгуулха зорилгые сугтаа шиидхэнэ.

СССР дотор национальна асуудалые шиидхэһэн бүхэдэлхэйн-түүхэтэ дүй дүршэлые гүнзэгыгөөр шудалха ба ниитэлэн согсолхо, арадуудай, нацинуудай һалбаран хүгжэхэ, бэе бэедээ дүтэлхэ зайлашагүй ёһо гуримуудые бухы талаһаань шэнжэлхэ, социализм болон коммунизм байгуулгын эрхэ байдалда аха дүү арадуудай болон национальна хэлэнүүдэй хүгжэлтые, бэе бэеэ баяжуулгые шэнжэдхэ саг ерээ. Эдэ бухы асуудалнуудаар манай эрдэмтэд хамтынгаа хүсөөр гүн удхатай томо зохёолнуудые бэшэхэ зэргэтэй. Социалис нацинуудай бэе бэедээ саашадаа улам дүтэ болохо һайн шэглэлнүүдые шэнжэлжэ согсолһон тиимэ зохёолнууд ажалшадые интернациональна үзэлтэйгөөр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие һайжаруулха асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэдэнь парти болон гүрэнэй кадрнуудта туһалха байна. Иимэ зохёолнууд хадаа аха дүү марксистско-ленинскэ партинуудта, бүхэдэлхэйн коммунис, хүдэлмэришэнэй, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ ехэ туһатай байха һэн.

Белоруссиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **П. М. Машеров** үгэ хэлэнэ. Оронной арадай ниитэ ажахы дотор мүн Белоруссиин экономико амжалтатайгаар хүгжөө, — гээд тэрэ хэлэнэ.

Бүри 1965 оной май һарада республикымнай промышленность долоон жэлэйнгээ түсэб дүүргээ һэн. Шанарай талаар ехэ хубилалтанууд промышленна үйлэдбэридэ болоо. Химическэ, нефть болбосоруулдаг, электротехническэ һалбаринууд, электронико ба приборнуудые бүтээлгэ үргэнөөр хүгжөө.

КПСС-эй ЦК-гай сентябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, ажахые шэнэ аргаар хүтэлбэрилдэг гуримда үргэлжэ дээрэ орохо зорилгонуудые бэелүүлхэ гэжэ мүнөө үедэ партийна организацинууд гол хүсэеэ элсүүлжэ байна. Энээнтэй дашарамдуулан хойшолуултагүйгөөр шиидхэхэ зэргэтэй шухалашье, орёошье асуудалнууд предприятинуудта бии байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Тэдэнэй тоодо, тусгаарлан хэлэбэл, ажахын талаар эгээн һайн холбоо барисаа эмхидхэхэ, түсэблэлгые һайжаруулха, завод доторой ажахын тоосоо һайнаар эмхидхэхэ, ажалые болон үйлэдбэриие эрхилхэ эрдэм ухаанда үндэһэлһэн гурим тогтоохо гэхэ мэтэ асуудалнууд ороно.

Республикын совхозууд, колхозуудай экономикые бэхижүүлхэдэ манай партиин ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүд тон һайнаар нүлөөлөө гэжэ нүхэр Машеров хэлэбэ. Урда жэлнүүдтэй сасуулхада үнгэрэгшэ жэлдэ Белоруссиин худөө ажахы орооһо таряа, һү, мяха абаха талаар эгээн һайн амжалта түйлаа.

Газарые һайжаруулга Белоруссида тон ехэ удха шанартай юм. Торфтой газарнуудые хатаалга алта малтаһантай адли гэжэ арад зомнай дэмы хэлсэдэггүй. БССР-эй арбан жэлэй нэрэмжэтэ совхозой хатаагдаһан Полесскэ газар дээрэ ургуулжа абаһан ургаса тухай тоо баримтануудые нүхэр Машеров жэшээ болгон харуулба. Һүүлэй арбан жэл соо гектар бүхэнһөө эндэ дунда зэргээр орооһо таряа 20 центнер, хартаабха 204 центнер абаа. Республика дотор табан жэлэй туршада миллион хахад гектар газар хатааха гэжэ хараалагдана.

Идейно-политическэ хүдэлмэридэ партийна организацинууд анхаралаа ехээр табидаг болохо зэргэтэй. Үзэл сурталай хүдэлмэриие марксистско-ленинскэ теориие тайлбарилха хүдэлмэриие хэрэгсээдэггүй байһан үедэ гараһан дутагдалнуудые хүсэдөөр усадхаабди гэбэл буруу болохо. Үзэл сурталай хүдэлмэриие бухы талаһаань бодомжолжо, үрэ дүн ехэтэйгээр ябуулхада ехэ һайн эрхэ байдал парти болон орон дотор мүнөө байгуулагданхай. Эдэ бүгэдэ хадаа манай бухы хүнүүдые коммунис бата үзэлтэйгөөр хүмүүжүүлхэ, ажалай шэнэ амжалтануудта, хэрбээ хэрэгтэй болоо һаань, дайшалхы баатаршалгануудта бэлэдхэн хүмүүжүүлхэ арга олгобо.

Манай партиин, арадай хубисхалша, дайшалхы ажалай заншалаар ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бидэнэр онсо анхарал хандуулнабди. Фашис булимтарагшадһаа Белоруссиие сүлөөлһэн 20 жэлэй ойтой дашарамдуулан энэ хүдэлмэри бүри һайжараа. Наһа бараһан баатарнуудай дурасхаалые тэмдэглэһэн үдэрнүүд, илалтын һайндэрнүүдтэ зорюулагдажа болоһон суглаанууд совет хүнэй зүрхэ сэдьхэлэй һайн һайханиие, олон үндэһэ яһатанай манай Эхэ ороной арадуудай хани барисаанай, бата нэгэдэлэй эбдэршэгүй байһаниие баталан харуулаа, залуушуулые хүмүүжүүлхэдэ ехэ һайн нүлөө үзүүлээ.

Парти, совет гүрэнэй агууехэ түйлалтые, манай олонациональна Эхэ ороной арадуудай эбдэршэгүй бата бэхи хани барисаае белорус арад үндэрөөр сэгнэдэг, нангинаар аршалан хамгаалдаг. Энэ хани барисаанай хүгжэн мандажа байгаа сагта хододоо амжалта түйлахабди, энэ хани барисаан хадаа манай Эсэгэ ороной — Совет Социалис Республикануудай Союзай хүсэ шадалай эшэ үндэһэн мүн гэжэ республикын ажалшад ойлгодог.

Грузиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **В. П. Мжаванадзиин** үгэ хэлэлгээр съездын үглөөнэй заседани хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Манай парти, манай арад нягта жагсаалтай, үзэл сурталай талаар зэбсэгжэнхэй КПСС-эй XXIII съездэ ерэбэ гэжэ тэрэ хэлэбэ. КПСС-эй ЦК-гай (1964 ондо болоһон) Пленум энэ талаар тон ехэ, шиидхэхы аша габьяатай юм.

Ороной политическэ, экономическа, соёлой байдалые хүтэлбэрилхэ хэрэг саашадань һайжаруулха зорилготойгоор абтаһан эдэ хэмжээ ябуулганууд манай социалис общесвын хүгжэлтэдэ шэнэ шата боложо үгөө, манай общесвын коммунизмын замаар саашадаа дабшахада октябриин болон тэрэнэй удаа болоһон КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд тон ехэ удха шанартай байгаа гэжэ мүнөө коммунистнууд нэгэн дуугаар мэдүүлнэ.

КПСС-эй XXIII съездын багалха табан жэлэй түсэбэй Директивэнүүдэй проект Грузиин ССР-эй ажалшадаар халуунаар угтагдаад, нэгэн дуугаар һайшаагдаа. Манай бухы ороной, союзна республика бүхэнэй арадай ажахы болон соёлые хүгжөөн һалбаруулха, хүн зоной материальна болон соёлой эрилтэнүүдые шадаал һаа ехээр хангаха гэһэн хүсэл оролдолго Коммунис партиин болон Советскэ правительствын гаргажа байһанай элитэ шэнэ гэршэ болгон Грузиин ажалшад Директивэнүүдэй проекттэй танилсаба.

Грузиин экономико болон промышленностиин хүгжэжэ байһан тухай үгэ хэлэгшэ саашадаа хэлэбэ. Республикын арадай ажахые саашаданьхүгжөөхэдэ шухала хэрэгтэй хүсэд хүрэмөөр энергетическэ үндэһэ һуури табан жэлэй эсэс багта байгуулагдаха.

КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо табигдаһан политическэ болон ажахын тон ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын тулада партийна организацинуудай бухы эмхидхэлэй, үзэл сурталай хүдэлмэриие бүри үндэр, шэнэ хэмжээндэ үргэн табиха хэрэгтэй болоно. Энээнтэй дашарамдуулан коммунистнуудай партийна шанартай, үзэл сурталай талаар хатуужанхай байха тухай хэлэхэеэ хүсэнэб. Партийна, али советскэ хүдэлмэридэ бай хамаагүй, коммунист гээшэ ямаршье ажалда хүдэлжэ байхадаа, ямаршье сагта, ямаршье ушар байдалда партийна шэнжэ шанараа алдаха эрхэгүй юм.

Ажахын асуудалнуудые шиидхэхэлээ, кадрнуудые шэлэн олохо ба хубаарилан табиха асуудалые шиидхэхэдээ, ямаршье асуудал политическэ удха шанартай боложо магад, тэрэниие зүбөөр шиидхэлгэһээ ажалай амжалта дулдыдадаг гэһэн Ленинэй заабариие мартажа болохогүй. Коммунист гээшэ өөрынгөө зургаанай тала хараад лэ байха эрхэгүй юм. Нютагай, мүн национальна талаар холо бодолгүй ябадал гаргаха ушарнуудтай коммунист эрид шанга тэмсэхэ уялгатай. Бухы ажал ябуулгадаа коммунист ниитэ партийна, ниитэ гүрэнэй аша туһые сахиха уялгатай. Коммунист бүхэн өөрынгөө коллективэй, өөрынгөө партийна организациин ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, өөрынгөө бухы хүсые, бухы ажалшадай хүсэл эрмэлзэлые гүрэнэй түсэбүүдые дүүргэлгэдэ элсүүлэн шэглүүлхэ зэргэтэй. Тиихэ зуураа алибаа жэжэ юумэндэ оролсон, ажахын зургаанудай оронда хүдэлжэ болохогүй. энэнһээ урда тээ ажахын болон партийна зургаанудай үүргые холидог худхадаг байһан ябадалые партийна хүтэлбэрилгэдэ дабтан гаргажа болохогүй.

Советскэ, ажахын зургаануудтай жэшэбэл, партийна организацинууд экономикын асуудалнуудые ондоо аргаар шиидхэхэ зэргэтэй байһанаа бидэнэр мартаха ёһогүйбди. Ажахые партийна ёһоор хүтэлбэрилхэ гээшэ нэн түрүүн бухы политическэ хүдэлмэриие, олониитын дунда ябуулагдадаг бухы политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха гэһэн удхатай.

Энээн тухай юундэ хэлэлтэйб гэжэ тоолонобибди гэхэдэ, манай зарим коммунистнар, үнгэрхэдөө зарим партийна хүтэлбэрилэгшэд зарим ушарта партийна хүндэтэ үүргээ мартана.

Партийна организацида харьяатай газарай эгээл дэлгэрэнги экономикын тус һалбариие һайн мэдэхэ мэргэжэлтые партийна хүтэлбэрилхы тушаалда шэлэн олобол һайшаамаар гэжэ һанагдана. Тиихэтэй хамта партийна хүтэлбэрилэгшэ гээшэ олониитые шадамараар эмхидхэгшэ, ажалшадые оролдосотойгоор хүмүүжүүлэгшэ байха ёһотой гэһэн эрилтые мартажа болохогүй.

Партийна ажал гээшэ туһалбариин мэргэжэл бэшэ, харин гол мэргэжэлынь, тэрээнһээ байтагай дээдэ шадабаринь мүн болоно гэжэ ходоодоо һанажа ябаха хэрэгтэй.

Үзэл сурталай талаар бата этигэлтэй бололгые тэсэмгэйгээр, үдэр бүхэндэ тон оролдосотойгоор хүмүүжүүлхэ гээшэ партийна байдаг үзэл хүмүүжүүлгэ болоно. Үзэл сурталай талаар хатуужанги байха — совет хүнэй, коммунистын эгээн һайн шанарынь мүн.

Шэнэ коммунис общество байгуулха бэрхэтэй, орёо зорилго мүн. Марксистско-ленинскэ үзэл сурталай илаха байһанда батаар этигэдэг, коммунизмын илалтада этигэдэг, коммунизм байгуулгые амин голойм хэрэг гэжэ тоолодог, тэрэнэй түлөө хамаг бухы хүсэеэ, бухы шадалаа, хэрэгтэй болоо хадань ами наһаяа үгэхөөр бэлэн байһан хүн энэ зорилгые бэелүүлжэ шадаха.

Ушар тиимэһээ бухы совет хүнүүдые хэлбэришэгүй үзэл сурталтай болгохо, коммунизмын хэрэгтэ бэеэ үгэнги болгон хүмүүжүүлхэ гээшэ манай үзэл сурталай бухы хүдэлмэриин гол зүйлынь болохо ёһотой гэжэ нүхэр Мжаванадзе тэмдэглэбэ. Энэ болбол үзэл сурталай хүдэлмэриин гол удхань болохо зэргэтэй.

МАРТЫН 30-най ҮДЭШЫН ЗАСЕДАНИ

МОСКВА, мартын 31. (ТАСС). Съездын үсэгэлдэр үдэшын заседани дээрэ **А. П. Кириленко** түрүүлэгшээр һуугаа. Латвиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **А. Я. Пельшедэ** үгэ үгтэбэ.

— 1917 ондо Совет засаг байгуулхын түлөө Коммунис партиин тэмсэлдэ, совет байгуулалтын үндэһэ һуури хамгаалга, бэхижүүлгэдэ, партиин дайсадые — троцкистнуудые, бусад элдэб эсын «зүүнэй» ба баруунай оппортунистнуудые, можо болон таһаргашалые бута сохилгодо, партиин нэгэдэлэй түлөө, манай социалис Эхэ ороной һалбаран мандахын түлөө тэмсэлдэ хабаадаха зол хуби партиин үнинэй солдат, тэрэнэй зэргэдэ табяад жэл «алба хэһэн» намда, мүн энэ хуралдаанда хабаадажа байгаа партийна хуушанай үеын бусад олон нүхэдүүдтэ тудаа.

Партиингаа жэлһээ ургаха, хүсэ шадалаа нэмээхэ, замдань ушараһан али бухы бэрхэшээлнүүдые амжалтатайгаар дабан гарахыень хараһан байнабди. Иимэ илалта амжалтанuудай түйлагдаһан ушар юуб гэхэдэ, ленинскэ агууехэ суртал бодол, ленинскэ эмхидхэлэй гол ёһонууд, ажабайдалаар табигдаһан бухы асуудалнуудые шиидхэлгэдэ ленинскэ шэнжэлхы ухаанай ёһоор хандадаг ябадал партиин ажал ябуулгадахи хүтэлбэрилхы эхин болодог байгаа. Тиимэһээ манай партиин ленинскэ гол ёһонууд бухы шалгалтануудые дабан гараа, илагдашагүй байһанаа элирхэйлэн харуулаа.

ЦК-гай тоосоото элидхэл соо хэлэгдэһые болоод үзэхэдөө, нютагуудтахи партийна организацинуудай ажабайдалдань һүүлэй үедэ болоһон хубилалтануудые шэнжэн харахадаа мүнөө XXIII съездын үмэнэ тоосожо байгаа Центральна Комитет угаа ехэ, үрэ түгэс хүдэлмэри ябуулаа, тайлбарилан хэлэбэл, парти доторoo ленинскэ ёһо гурим һэргээн бэелүүлгын, партийна ажабайдалай ленинскэ ёһо гуримуудые, хүтэлбэридэ хабаатай гол ёһонуудые һэргээлгын талаар түүхэтэ ехэ хүдэлмэри хээ гэжэ онсолон тэмдэглэхые хүсэгдэнэ.

Гадаадын политикын талаар КПСС-эй ЦК-гай бэелүүлһэн ажал ябуулгань, дэлхэйн коммунистнуудай армиин нэгэдэлые бэхижүүлхын тула хэһэн хүдэлмэринь бүрин дэмжэгдэхэ ёһотой байна.

Нүхэр Пельше мүнөө манай ороной ехэ хүгжэлтэ дэбжэлтэ түйлажа байһан тухай хэлэхэ зуураа, Латвиин арадай ажахын амжалтануудые дурдаба. Жэшээлхэдэ, һүүлэй дүрбэн жэлэй турша соо тэндэ 600 шахуу шэнэ янзын эдлэлнүүд үйлэдбэрилэгдэдэг болоһон байна. Мүнөө республикынь промышленностиин бүтээн гаргадаг эд бараанай хахад шахууинь дэлхэйн техническэ хэм хэмжээндэ харюусамаар. Республикын промышленность шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлые амжалтатайгаар эхилээ — түрүүшын кварталай түсэб мартын 28-да дүүргэгдээ. Худөө тосхоной хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай үрэ дүн мүн лэ һайн. Үнгэрэгшэ жэлдэ түсэбөөр хараалагдаһанһаа хоёр дахин шахуу ехэ орооһо таряан гүрэндэ худалдагдаа.

Нүхэр Пельше соёл сурталай хүдэлмэриин зорилгонууд тухай мүн лэ тогтон хэлэбэ. Тиихэдээ марксизм-ленинизмын һургаалые шудалха, ниитын эрдэм ухаа хүгжөөхэ хэрэгтэ һүүлэй жэлнүүдэй турша соо ёһотой анхарал хандуулагдадаггүй байгаа гэжэ тэмдэглэбэ. КПСС-эй Центральна Комитет манай соёл сурталай хүдэлмэриие ленинскэ ёһоной гүн гүнзэгы, дайшалхы удхатай, тодорхой шэглэлтэй болгон һэргээхын тула зохихо хэмжээнүүдые мүнөө абажа байна гэбэ.

КПСС-эй Горьковско обкомой нэгэдэхи секретарь **К. Ф. Катушевта** үгэ үгтэбэ. Совет арад Коммунис партиин хүтэлбэри доро ябажа, долоон жэлэй түсэб дүүргэлгын талаар угаа ехэ хүдэлмэри бүтээгээ. Горьковско областиин ажалшад долоон жэлэйнгээ түсэбые зургаан жэл, найман һара соо дүүргээ. Зуу гаран шэнэ предприятинууд, томо үйлэдбэринүүд ашаглалгада оруулагдаа. Продукци бүтээн гаргалга түсэбөөр хараалагдаһан 57 процентын оронда 70 процентээр дээшэлүүлэгдээ. Продукци бүтээн гаргалгын ургалтань гол түлэб ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр түйлагдаһан байна.

Хүдэлмэришэдэй тон олонхинь социалис мүрысөөндэ хабаадаад, үнэн сэхээр хүдэлмэрилхэ ябадалай, ажалдаа коммунис ёһоор хандалгын гайхамшаг жэшээ харуулна. 700 мянган хүнһөө бүридэдэг манай хүдэлмэришэн ангиин техническэ шадабари, эрдэм болбосорол ба оюун мэдэрэл эдэ жэлнүүдтэ эли бодо хүгжөө. Мүнөө область доторнай 120 мянга шахуу хүн ажалһаа һамшангүй үдэшын, заочно һургуулинуудта һурана.

Гэхэ зуура промышленностиин, транспортын, барилгын, худөө ажахын гайхамшаг түрүүшүүлые — манай областиин ажалшадай һанаха байха хүнүүдые, манай бухы партиин ба гүрэнэй һанаха байха хүнүүдые партийна эмхинүүдэй хүмүүжүүлэн ургуулһаниинь тон шухала түйлалта болоно. Иимэ хүнүүд лэ партиин Центральна Комитедэй, правительствын үндэр дээдэ сэгнэлтэдэ хүртөө, манай область Ленинэй орденоор шагнагдаа.

1965 он хадаа ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэхын тула колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй, партийна ба совет зургаануудай тон оролдосотойгоор хүдэлмэрилһэн жэл байгаа. Худөө тосхоной бухы ажабайдалда Пленумэй шиидхэбэринүүдэй тон ашатай үрэтэйгөөр нүлөөлһыень энэ жэлэй үрэ дүнгүүд үшөө дахин гэршэлэн харуулаа. Горьковско областиин колхозуудай олзо оршонь 1964 онойхиһоо 34 процентээр нэмэһэн байна. Манай газар худөө ажахын үйлэдбэриие ашагтай, бүтээсэ ехэтэй болголгын эшэ нүхэсэлые богонихон болзор соо хангаха байһаниинь түрүүшүүлэй дүй дүршэл, материальна арга боломжо, гаряашадай өөһэдынь урмашал зүдхэмжэһөө эшэ үндэһэтэй.

Долоон жэлэй турша соо Горьковскэ областьдо 4 миллион шахуу дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра, 400 гаран һургуули баригдаа. Культурно-ажаһуудалай бусад олон барилганууд хэгдээ. Гэхэ зуура гэр байрын асуудал Горький хотын, эндэхи областиин, бусад хото городуудай хүн зондо бэрхэтэй асуудал байһаар гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Областиин арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ үшөөл олохон дутуу дундануд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд бии гэжэ манай партийна организаци һайн мэдэнэ. Тиимэһээ эмхидхэлэй, суртал бодолой хүдэлмэреэ саашадань саг үргэлжэ һайжаруулха, коммунистнуудай, бухы ажалшадай зохёон байгуулхы үүсхэл болон эдэбхиие улам бадаруулхаар шиидэнхэйбди.

Слесарь-инструментальщик **Н. Н. Русаков** Ленинградай «Электросила» гэжэ электро-машинануудые бүтээдэг нэгэдэлэй коллективэй үмэнэһөө съездын делегадуудта хүдэлмэришэн ёһоной амаршалга хүргэбэ. «Электросилын» бүтээн гаргаһан машинануудые мүнөө бухы дэлхэй дээрэ һайн мэдэхэ байха. Энэ нэгэдэлэй генераторнууд манай ороной электростанцинуудай үйлэдбэрилһэн электрын элшэ хүсэнэй нилээд ехэ хубиие гаргадаг юм. Дэлхэй дээрэхи эгээн томо генераторнууд, энергетикын агрегадуудые хүсэтэ автомадаар хангалга — «Электросилын» түйлалта болоно! гэжэ нүхэр Русаков омогорхолтойгоор мэдүүлнэ.

«Электросила» нэгэдэлэй бухы коммунистнууд, бухы хүдэлмэрилэгшэд съездэ бэлдэжэ байхадаа, техническэ мэргэжэлээ улам дээшэлүүлхэ, «Электросила» гэһэн маркатай машинануудай, аппарадуудай шанар улам һайжаруулха, ашаглагдаха болзорыень һунааха арга олохо гэжэ оролдоо. Зүгөөр предприятинуудай ба промышленностиин һалбаринуудай хоорондо үргэн ехэ хамжаанай бэелүүлэгдэжэ байһан мүнөө сагта гансал өөһэдын хүсөөр эрхим хэрэгсэлнүүдые бүтээхын аргагүй. Эрхим шанар хангахын түлөө, дэлхэй дээрэхи эрхим эдлэл хэрэгсэлнүүдэй хэм хэмжээндэ хүрэмөөр зүйлнүүдые бүтээн гаргахын түлөө хамтын хүсөөр лэ мүрысэжэ болохо байна. Энэ мүрысөөн үнэхөөрөө бүгэдэ арадай байха ёһотой!

Ленинградай хүдэлмэришэд хэлэһэн үгэдөө хүрэдэг, өөһэдынгөө гараар бүтээн гаргаһан продукциин эрхим һайн байхын тула үнэн зүрхэнһөө оролдодог, заводойнгоо маркын түлөө тэмсэдэг юм гэбэ. «Электросила» нэгэдэлдэ һаяхан болоһон нэгэ ушар тухай делегадуудта хөөрэбэ. Нэгэ токариин бүтээһэн деталиин чертежһоо халта хадууранхайшье һаань, хэрэглэгдэжэ боломоор гэжэ конструкторнуудшье, техническэ хиналтын таһагшье мэдэрһэн байгаа. Тэд хүдэлмэришэн өөрөө тэрэ сэгналтыень буруушаагаа. Тиихэ зуураа «Өөрынгөө хүдэлмэришэн нэрые гутааха дуратүй байнаб!» гэжэ хэлэбэ.

Эрхим шанар хангагшад — индустриальна Ленинградай омогорхол болоно гэжэ оратор хэлэбэ. Имагтал эрхим шанартайгаар хүдэлмэрилдэг, өөһэдынгөө хэрэг һайн мэдэхэ олон мянган гайхамшаг мэргэжэлтэд манай хотын предприятинуудта ажалладаг. Бүтээһэн продукцияа шалгалтада оруулангүй тушааха эрхэ эдээндэ олгогдонхой. Өөһэдынь һэшхэл эдэнэй шалгагшань болоно.

Эрхим шанартай продукци бүтээн гаргахын түлөө тэмсэлдэ эгээн ехэ анхарал хандуулагдаха ёһотой. Гэбэшье эдэ асуудалнууд манай хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ мүнөөдөө үшөөл бага һуури эзэлдэг байна. Голодоһо гаргалтые үнэндөө гансал бухгалтеринууд лэ хараада абалаг байна. Голодоһо гаргаһан ушар бүхэниие өөрынгөө, хүдэлмэришэ бүридхэлдэ абаял, хүдэлмэришэнэй нэрэ хүндые хэрэгсээдэггүй хүнүүдтэй тон шангаар тэмсэел гэжэ нүхэр Русаков хэлэбэ.

Мүнөөнэй залуушуул ондоо болошоо даа гэжэ заримдаа хэлсэхыень дуулахаш. Иигэжэ баталан хэлэдэгынь тон буруу гэжэ һананаб. Залуу нүхэд намтай зэргэлээд хүдэлмэрилдэг, тэдэниие би һайн мэдэхэб, эдэ хүбүүд, басагад манай түгые үргэжэ ябадаг хүнүүд лэ болоно гэжэ сэхэ хэлэхэ байнаб. Зүгөөр залуушуулай дунда ехэ хүдэлмэри ябуулха, оролдолго гаргаха, тэдэниие эсэгын анхаралаар хүреэлхэ хэрэгтэй байна.

Тиин гэһээ хүдэлмэришэнэй омогорхол гээшые мэдэхэгүйшүүл — залихай забхай хүнүүд, ажалай журам эбдэгшэдэй үшөөл бии байһаниинь гэмшэлтэй. Эдэнэр үйлэдбэридэ ехэ хохидол ушаруулна, иимэ ушарые саашадаа эсэслэн зайсуулха ёһотойбди. Ажалай журам эбдэгшэд тушаа шанга хэмжээ абаха хэрэгтэй. Ажалай хуулида заһабари оруулхаар саг болоо гэжэ һанагдана. Түрүү ажалшадые урмашуулдаг, хүнэй хүзүүн дээрэ хүльбэрхэ зугаалха дуратайшуулые шангаар хэһээдэг хуули гарһаха хэрэгтэй байна.

Манай хүдэлмэришэн ангиин үг заншалнууд тухай суглаа хуралнууд дээрэ ходо хэлэдэг аад, тэрэнэйнгээ үг удхые элирхэйлэн тайлбарилдаггүй. эли тодоор харуулжа шададаггүй байнабди, Обуховско обороной баатарнуудай габьяае, путиловецуудай революционно хүрэгүүдые, үбэлэй ордон добтолһон питерскэ хүдэлмэришэдэй мүнхэ габьяае хүндэлдэг, мүнөөнэй хүдэлмэришэн ямар байха ёһотойб гэжэ тодо һонороор тайлбарилан харуулжа шаданагүйбди.

Питерскэ хүдэлмэришэд хатуужан болбосоронхой, эдэнэр шэнэ хүсэ олодог, шэнэ тэмсэлшэдые дэбжүүлдэг, түрүү отрядай зорилтые эрхим һайнаар дүүргэдэг байна гэжэ В. И. Ленин бэшэһэн юм. Бидэнэр Ленин багшын энэ үндэр сэгнэлтые хододоо һанажа ябадагбди. Ленинградай хүдэлмэришэд урдынхиһаа үлүү ехээр хатуужан болбосоронхой, бүри ехэ хүсэ шадалтай болонхой, манай партиин ямаршье даалгабариие дүүргэхээр бэлэн байнад гэжэ асари ехэ хэрэгэй эхин дээрэ, табан жэлэй түсэбэй эхин дээрэ съездын делегадуудые найдуулха хүсэлтэй байнаб! гэжэ нүхэр Русаков мэдүүлбэ.

ПОРП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Владислав Гомулка** делегадуудай, айлшадай зүгһөө хүндэтэйгөөр угтагдан, Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съездые халуунаар амаршалба. Съездын делегадуудта, манай бухы партида, совет арадта Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин үмэнэһөө, Польшын хүдэлмэришэн ангиин, поляк арадай үмэнэһөө үнэн зүрхэнэй, хани амаршалга дамжуулан хүргэбэ.

Коммунизм байгуулхын тула түүхэтэ замаар дабшажа ябагша совет арадуудай ударидагшын — танай партиин XXIII съезд агууехэ Совет ороной политическэ ажабайдалдахи гайхамшаг ябуулга болохоһоо гадна, мүн уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй, бухы дэлхэйн национально-сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй ба олониитын анхарал татажа байгаа бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанартай ябуулга болоно гэжэ нүхэр Гомулка хэлэбэ.

Танай XXIII съезд уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалай хүрсадажа байһан үедэ зарлагдаа. Капиталис дэлхэйн жандармын үүргые даажа абаад, вьетнам арадта эсэргүү хархис муухай дайгаа улам һүжэрөөжэ, Вьетнамай Демократическа Республикые бомбодожо, дэлхэйн бусад орон нютагуудтахи бэеэ даанги байдалай, хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө хүдэлөөндэ эсэргүү зэбсэгтэ булимтаралга үүдхэжэ байгаа Америкын Холбоото Штадуудай эзэрхэг түримхэй политика хадаа таанадай, бухы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай тала баригшадай, мүн бидэнэй һанаа сэдьхэлые зобоожо байна.

Уласхоорондын мүнөөнэй байдал бухы социалис хүсэнүүдэй, социалис оронуудай, тэрэшэлэн дэлхэйн оршом соо империализмда эсэргүүсэн тэмсэгшэ бухы коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай нэгэдэл болон эмхидэлые хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр нягтаруулха эрилтэ табина. Энэ нэгэдэл хадаа манай үйлэ хэрэгүүдэй, эб найрамдалай талаар манай гаргажа байгаа хүсэлэл оролдолгын амжалтатай байха гол эрхэ нүхэсэл урдань байһан, мүнөөшье байһаар ... даа. Мүн энэмнай социалис байгуулалтын гүрэнүүдэй зүгһөө уласхоорондын оршондохи үйлэ хэрэгүүдтэ нүлөөлхэ гол хүсэн байһаар.

Энэ нэгэдэлые улам бэхижүүлхэ гол шухала асуудал хадаа Вьетнамай Демократическа Республикые хамтаараа хамгаалан, тэрээндэ туһаламжа үзүүлхэ. вьетнам арадта эсэргүү Америкын булимтаралгые болюулха хэрэгтэнь Вьетнамда туһаламжа үзүүлхэ асуудал болоно. Бидэнэр бухы социалис хүсэнүүдые, коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудые энэ талаар хамтаран ажаллуулха ёһотойбди. Шэнэ дай зайсуулхын, эб найрамдалай, арадуудай бүрин эрхые хүндэлхын түлөө тэмсэлэй бүхэдэлхэйн агууехэ фронт болгошо империализмда эсэргүү бухы хүсэнүүдэй нэгэдэлые батадхахын тулада хамаг шухала хэрэгтэй хэмжээнүүдые абахаар шиидэнги байһан тухай нүхэр Брежневэй элидхэл соо хэлэгдэһэн хүсэл зорилгые манай парти һайшаан дэмжэнэ.

Германиин Федеративна Республикын буламтархы политика Европодо эб найрамдал тогтонижуулха хэрэгтэ ушаруулжа байгаа гол һаад тойбо болоно гэжэ Владислав Гомулка онсолон тэмдэглэбэ. Бусад гүрэнүүдэй, тэрэ тоодо социалис гүрэнүүдэй правительствануудта һаяхан эльгээһэн ното соогоо Бонной правительство хүйтэн дайнай политикые саашадаашье баримталха байһанаа дахинаа баталан мэдүүлбэ. Польшын баруун захын хилые хубилгаха хүсэлэнтэй Бонной правительство Германиие нэгэдүүлхэ тухай худал хуурмаг, билдагууша шалтаг баримтална, эб найрамдалта немец гүрэн болгошо Германиин Демократическа Республикые усадхаха гэһэн, эб найрамдалай хэрэгтэ аюултай политика ябуулна. Энээниие ямаршье билдагууша уряанууд далдалжа шадахагүй.

Германи тухай асуудалаар, мүн Европодо амгалан тайбан харилсаа батадхан бэхижүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо найруулагдаһан һанамжые манай парти бүрин дэмжэнэ.

Коммунис байгуулалтын талаар Соведуудэй ороной түйлаһан айхабтар ехэ амжалтануудые бухы дэлхэйн ажалшад гүн ехээр һонирхон анхарна. КПСС-эй XXIII съездын хэлсэхэ зүйлдэ табигдаһан шэнэ табан жэлэй түсэбэй Директивэнүүд коммунис байгуулалтада хэгдэхэ шэнэ алхам болохо юм. Шэнэ табан жэл соо арад зоной ажабайдал урданайхиһаа түргэнөөр һайжарха, Соведуудэй ороной экономическа хүсэ шадалынь улам бата бэхи болгогдохо байна. Советскэ Союзай экономиконь социалис нүхэсэлдэ ородог бухы гүрэнүүдэй түгэс хүсэнэй үндэһэ һууринь мүн.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съезд

КПСС-эй XXIII СЪЕЗД

(Үргэлжэлэл. Эхинийнь 2, 3-дахи нюурта)

ПОРП КПСС хоёр аха дүүгэй хани халуун холбоотой болонхой, ажабайдалай али бүхы талаар хамтаран хүдэлмэрилнэ. Манай хоёр гүрэн болон арадай хани барисаае, аха дүүгэй холбоое саашадань бэхижүүлхын тулада, Европын болон бүхы дэлхэйн амгалан байдалые хамгаалагша социалис оронуудай һүр хүсые саашадань арьбадхахын тулада манай парти, арадай Польшо шухала хэрэгтэй хамаг бүхы юумэ хэхэ гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Германиин Нэгэдэмэл социалис партиин, ГДР-эй арад болон правительствын зүгһөө Советскэ Союзай Коммунис партиие, бүхы делегадууд болон айлшадые Германиин Нэгэдэмэл социалис партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Вальтер Ульбрихт** аха дүүгэй ёһоор халуунаар амаршалаа. Зал соо үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалтан замхаагүй.

Энэ боложо байгаа съезд, тэрэнэй абаха шиидхэбэринүүдынь гансал Советскэ Союзай саашанхи хүгжэлтэдэ бэшэ, харин дэлхэйн оршон байдалдахи хүсэнэй хубаариие социализмын аша туһада болгуулха хэрэгтэ айхабтар ехэ удха шанартай байха гэжэ Вальтер Ульбрихт хэлэнэ.

Вьетнам арадтай, тэрэнэй хэжэ байгаа баатарлиг тэмсэлтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин, бүхы совет арадай, коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай, социалис гүрэнүүдэй аха дүүгэй ёһоор һаналаа нэгэдэнги байһые бидэ эли тодоор харанабди. Энэ һаналай нэгэдэл гансал үгэ хэлэлтээр дүүрэдэггүй гэжэ мэдэнэбди. Пролетарска интернационализмын үзэл бодолой үндэһөөр аха дүү вьетнам арадта иимэ ехэ туһаламжа үзүүлжэ байһанайнь түлөө Советскэ Союзда өөрынгөө зүгһөө баясхалан хүргэнэбди. Булимтархы ябуулгые болюулхын, манай нийтын хэрэгэй илахын тулада айхабтар шухала хэрэгтэй бүхы социалис оронууд болон бүхы коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай харилсал нэгэдэлые батадхаха гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедэй тэсэмгэй зоригтойгоор оролдожо байһандань баяртайбди. Бидэ энэ хүсэлэл өрөлдөлгыень бүхы шадалаараа дэмжэнэбди.

Немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүүсэн тэмсэхэдээ хэмжээлэшэгүй ехэ хохидол гарзада ороһон совет арад болон Европын оронуудай антифашистнууд Германиие сэрэг дайнай гал дүлэнэй орьёлон тарадаг туламта байхыень эсэстэнь болюулхые хүсэнэ. Тиимэһээ Германиин хоёр гүрэнэй тоггоод байһан түүхэтэ ушар баримтые хараалдаа абан, Германиин буу зэбсэгые хуряаха, сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ тэрэниие хабаадуулхагүй, тиигэжэ Европын аюулгүй байдалые сахиха гэһэн амгалан ёһоной шиидхэбэри абаха шухала гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглэбэ. Баруун Германиин хүдэлмэришэн ангитай, түрүү интеллигенци болон эб найрамдалда дуратай бүхы бусад хүсэнүүдтэй хамтаараа амгалан тайбан байдал түйлахын тулада ГДР аһан шадалаараа оролдохо.

XXIII съезд хадаа экономикын, социалис демократи болон соёл культурын шэнэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ марксизм-ленинизмые зохёохы ёһоор хэрэглэн, саашадань хүгжөөһэнэй ульгэр жэшээ мүн. Эдэ асуудалнууд мүнөө үедэ социалис оронуудай партинуудай үмэнэ бодото эрхэ байдалаар табигдаад байна.

Нэгэ газарһаа хүтэлбэрилхын, шэнэ ёһоор түсэблэлгэ бэелүүлхын хажуугаар үргэн арад зоной үүсхэл хэшээл бадаруулха тухай асуудалай эндэ, XXIII съезд дээрэ, шиидхэгдэжэ байһаниинь илангаяа ехэ удха шанартай гэжэ тоолонобди. Энэ хадаа бүхы социалис оронуудта шухала удха шанартай. Экономикын, эрдэм техникын талаар социалис гүрэнүүдые түсэбэй ёһоор, үрэ ехэтэйгээр хамтаран ажаллуулха шухала гэһэн һанамжые СЕПГ бүрин зүбшөөнэ.

Хани барисаатай байха, бэе бэедээ туһалалсаха, хамтаран ажаллаха тухай манай хоорондо баталагдаһан договорой үндэһөөр бидэнэр гансал экономическа харилсаагаа улам һайжаруулна бэшэ, мүн политика болон үзэл сурталай талаар улам нягтаар харилсан ажалланабди гэжэ Вальтер Ульбрихт хэлэнэ.

Тингэжэ манай парти, гүрэн болон арадуудай аха дүүгэй холбоо барисаа саашадань хүгжөөхэ, дайшалхы нэгэдэлынь бэхижүүлхэ бүхы эрхэ нүхэсэл бии болонхой.

Шэнэ табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэжэ, коммунис байгуулталтада шэнэ илалта түйлахыень, коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлые батадхахын түлөө, эб найрамдал тогтонижуулхын түлөө нийтэ тэмсэлдээ шэнэ амжалтануудые түйлахыень Коммунис партида, бүхы совет арадта хүсэнэбди.

Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр **Ле Зуанай** трибунада гаража ерэхэдэнь, делегадууд болон съездэ ерэһэн айлшад нэрьемэ шангаар альгаа ташан угтаба.

— Вьетнамай Ажалшадай партиие Советскэ Союзай алдарта Коммунис партиин XXIII съезд дээрэ түлөөлхэ золтой байһандаа айхабтар ехэ баяртайбди, — гэжэ нүхэр Ле Зуан хэлэнэ. — Вьетнамай коммунистнуудай, хүдэлмэришэн ангиин, арад зоной зүгһөө Советскэ Союзай коммунистнуудай 12 миллион гэшүүдтэ, хүдэлмэришэдтэ, колхозно тарияашадта үнэн зүрхэнэй аха дүүгэй амаршалга съездээр дамжуулан хүргэхыемнай зүбшөөгыт.

КПСС-эй XXIII съезд социалис оронуудай, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада энхэ тайбан байдал хамгаалха хэрэгтэ оруулһан ехэ туһа нэмэри болохо байна. Мүн энэ съезд национально-сүлөөрэлгын революцинуудта, бүхы дэлхэйн ажалшад болон дарлагдагшадта ехэ туһаламжа болохо юм.

Түүхын эрхээр манай үмэнэ табигдаад байһан зорилгонуудые дүүргэхын тулада Вьетнамай хүдэлмэришэн анги, арад зониинь Советскэ Союзай арадтай, бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн анги, ажалшад болон дарлуулагша арадуудтай нягта жагсаалтай болохые, эдэ бүхы хүсэнүүдэй бата бэхи нэгэдэлтэй байхые эрмэлзэн хүсэнэ.

Дэлхэйн фашис нүхэсэлые Советскэ Союзай бута сохиһон ушар 1945 ондо манай августын революциин илаха таатай зохид эрхэ байдал олгоһон байна. Мүн Хитадай революциин илалта. Франциин колонизаторнуудай урдаһаа манай хэжэ байгаа эсэргүүсэлтын дайнда илаха зохид эрхэ нүхэсэл олгоһон юм. Тэрэ сагһаа мүнөө хүрэтэр вьетнам арад Вьетнамай хойто хубидань социализм байгуулхын, бүхы орон дотороо арадай национально-демократическа революциин зорилгонуудые гүйсэд дүүргэхын түлөө нэтэрүү шангаар тэмсэнэ.

Бидэнэрэй Франциин колонизаторнуудые бута сохиходомнай, 1954 ондо Индохитад тухай Женевэдэхи хэлсээн баталагдаһан байгаа гэжэ нүхэр Ле Зуан үргэлжэлүүлэн хэлэнэ. Тэрэ үедэ орон дотороо, мүн дэлхэйн оршондохи хүсэнүүдэй хубаариин талаар Женевэдэхи хэлсээ баталха гээшэ зүб ябадал байгаа. Теэд Америкын империалистнууд уг табисуурһаа хархис шэнжэтэй байһан туладаа өөрынгөө абаһан уялга эбдэжэ, Женевэдэхи хэлсээе убайгүйгөөр хазагайруулан, манай ороной урда хуби руу доботолон ороод, далда нюусагүйгөөр булимтархы дай хэжэ эхилээ. Манай ороной урда хубиие шэнэ түхэлэй колони, Америкын сэрэгэй бааза болгожо, тэрэниие социалис оронуудта доботолхо газар болгохые эрмэлзэнэ.

Нүхэр Ле Зуан ороной урда хубида эсэргүүсэлтын хүсэнэй улам ехэ боложо байһан тухай хөөрэнэ. Табан жэлэй туршада (1960—1965 онууд) арад зон болон сүлөөрэлгын арми туһамаршадай армиин 630 мянган солдат, офицерые, мүн 20 мянган америкынхидые алаһан, шархатуулһан байна. Урда Вьетнамай газарай табанай дүрбэн хубинь сүлөөлэгдөө. 14 миллион вьетнамайхидай 10 миллион шахуу хүниинь сүлөөтэ ёһоор ажаһууна, тэдэнэр хоёр миллион гаран гектар газар абаа.

Хамта дээрээ 700 мянган хүнтэй Америкын сэрэг, туһамаршадай армиин болон Америкэдэ һаймһарагшадай сэрэгшэд дайн сэрэгэй ябуулгада урагшагүйдэжэ, Урда Вьетнамай арми болон арад зонойнь зүгһөө хатуу шанга сохилтонуудта хүртэнэ. Хойто Вьетнамда эсэргүүгээр хэжэ байгаа агаарай дайндашье тэдэнэр айхабтар ехэ гээлтэ хохидолдо ороно. Хойто Вьетнамай армиин, арад зониинь Америкын мүнөө үеын 900 гаран самоледые буудажа унагаагаа. Тиигэжэ «агаарта булюу байһанаа» ашаглан, Хойто Вьетнамые эзэмдэжэ, Урда Вьетнамдахи байдалаа һайжаруулха гэһэн бодолынь бүрүүтэбэ.

США-гай империалистнар элитэ булигдажа байбашье, үсэрхэжэ, сэрэгэй ябуулга улам шангадхан үргэдхэхые эрмэлзэжэ, Урда Вьетнамда Америкын болон туһамаршадайнгаа сэрэгүүдые нэмэн оруулжал байна. Тиихэтэйгээ хамта тэдэнэр «эбэй хэлсээ» хэхэ, «урид табигдаха услови хэлсээгүйгөөр хөөрэлдэхэ» гэхэ мэтээр хуурмаг ёһоной дипломатическа мэхэ баша гаргана.

ДРВ-гэй правительствын найруулһан дүрбэн зүйлые, мүн Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын мэдүүлгын табан зүйлые США-гай мэдэрээл һаань, амгалан байдал дары тогтохо гэжэ Ле Зуан хэлээ.

Хэрбээ Америкын империалистнуудай булимтархы дайнда үргэлжэлүүлээ һаань, манай арад зон илалта түйлалтаараа тэмсэхэ гэжэ нүхэр Ле Зуан онсолон тэмдэглэнэ. Советскэ Союзай, Хитад болон аха дүү социалис бүхы оронуудай, бүхы дэлхэйн арадуудай айхабтар ехэ дэмжэлтэ туһаламжын ашаар вьетнам арад заатагүй эсэслэн илаха байһандань батаар этигэнэбди.

Элдэб янзын айхабтар ехэ туһаламжа вьетнам арадта үзүүлжэ байһанайнь түлөө Коммунис партида, правительствада болон агууехэ совет арадта энэ ушараар дашарамдуулан гүн зүрхэнэй баясхалан хүргэхыемнай зүбшөөгыт гэжэ хэлэбэ. Мүн манай арадые талархан, үнэн зүб тэмсэлыемнай дэмжэжэ байһандань бүхы дэлхэйн социалис оронуудта, аха дүү партинуудта, хүдэлмэришэн ангида, бүхы дэлхэйн арадуудта гүнзэгы баясхалан хүргэхыемнай зүбшөөгыт.

Бидэнэр, Вьетнамай коммунистнууд, марксизм-ленинизмдэ, пролетарска интернационализмда үнэн сэхэ байхабди, 1957 оной Москвагай декларациин, мүн 1960 оной Москвагай мэдүүлгын революционно гол ёһонуудта үнэн сэхэ байхабди гэжэ найдуулнабди. Марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын үндэһөөр социалис оронуудай, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые батадхахын түлөө тэмсэлдэ, эб найрамдалай, национальна бэеэ даанхай байдалай, демократи болон социализмын түлөө тэмсэжэ байһан бүхы хүсэнүүдэй жагсан нэгэдэхын түлөө тэмсэлдэ хамаг бүхы хаба шадалаа зорюулхабди гэжэ найдуулнабди.

Ажал хүдэлмэридөө амжалта түйлахыень съездэ хүсөөд, нүхэр Ле Зуан нүхэр Хо Ши Минэй гараа табиһан Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитедэй амаршалгын бэшэгые уншажа тунхаглаба.

Зал соо нэрьемэ альга ташалган болоно. Бүгэдэ хүл дээрээ бодоно.

Баатар габьяата вьетнам ар[...] хүндэлэлдэ альга ташалганай [...] замхаадүй байхада, нүхэр Ле З[...]да Ленинградай партийна орга[...]циһаа һунгагдаһан бүлэг делега[...]дүтэлэн ерэбэ. Нева мүрэн [...] оршодог алдарта городой хүдэлм[...]шэдэй, бүхы ажалшадайнь з[...] КПСС-эй XXII съездын нэрэм[...] металлическа заводой электро[...]цик Н. М. Савинов, Балтийска з[...]дой токарь А. В. Чуев, «Севкабе[...] заводой обмотчик Л. Г. То[...] Вьетнамай Ажалшадай партиин [...]легациие толгойлогшодо совет[...]лон вьетнам арадуудай таһарш[...] нягта хэтэ мүнхын хани бари[...]най һүлдэ дурасхаал болгон [...] туг барюулна. Тэрээн дээрэнь Ле[...]нэй портрет, мүн «Вьетнамай Ажал[...]шадай партиин делегацида—[...] город Ленинградай ажалшадһаа» [...]һэн үгэнүүд харагдана.

Туг барюулха зуураа нүхэр Са[...]нов иигэжэ хэлэбэ:

— Вьетнам арадые тэрэнэй [...] дүү бологшо Советскэ Союзай хү[...]мэришэн анги; манай агууехэ С[...] Эхэ ороной бүхы ажалшад [...] һаналаар дэмжэн талархана [...] вьетнам арад һанажа ябаха бол[...]

Ле Зуан удха ехэтэй, үнэтэ [...]хан бэлэгэйнь түлөө ленинградай[...]дые үнэн зүрхэнһөө амаршал[...] иигэжэ хэлэнэ:

— Манда, Вьетнамай ко[...]мистнуудта, хоёр Эхэ [...] бии: нэгэниинь—Вьетнам, ну[...]дэнь—Советскэ Союз, илаһан соц[...]лизмын түрүүшын орон. Бид[...] энэ тугые хэтэ мүнхэдөө хадагал[...] үетэнһөө үетэндэ дамжуулан үг[...] байхабди.

Зал соо альга ташалган удаан [...] ханагүй.

Энээгээр съездын үдэшын за[...]дани дүүрэбэ.

Мартын 31-дэ КПСС-эй X[...] съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1966 оной мартын 22-ой Указаар мал ажал хүгжөөлгэдэ, мяха, һү, үндэгэ, нооһо болон бусад продукци үйлэдбэрилгэдэ, тэрэниие түрэндэ тушааха хэрэгтэ ехэ амжалта түйлаһанайнь түлөө олон тоото малшад СССР-эй орден, медальнуудаар шагнагдаба. Тэрэ тоодо Буряадай АССР-һээ:

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

Воротникова Екатерина Иннокентьевна—Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой һаалишан.

Дамбаева Юмжит Намжиловна—Хориин аймагай Хэжэнгын совхозой һаалишан.

Дарижапов Даша-Пунсык Дарижапович—Хориин аймагай Чисаанын совхозой зоотехник.

Жалсанов Эрдэни Цыремпилович—Яруунын аймагай Яруунын совхозой мал адуулагша.

Жилина Соломанида Пудовановна—Кабанскын аймагай Шергинскэ совхозой тахайшан.

Колесова Зоя Ивановна—Улаан-Үдын аймагай Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын һаалишан.

Лазарев Яков Иванович—Хяагтын аймагай Погранична совхозой ахалагша тахайшан.

Литвинцева Зинаида Федотовна—Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой тугалшан.

Мельников Николай Акимович—Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой директор.

Морозов Василий Григорьевич—Зэдын аймагай Ториин совхозой ахалагша хонишон.

Соковиков Александр Николаевич—Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Сындеев Ринчин Сыденович—Ахын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан-малшан.

Тагаров Ойдоп Тапхаевич—Хориин аймагай Анаагай совхозой ахалагша хонишон.

Титов Василий Иннокентьевич—КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь.

Туробова Мария Федоровна—Кабанскын аймагай Кабанскын совхозой шубуушан.

Фасхутдинов Мингазетдин Фасхутдинович—Хяагтын аймагай Ехэ-Нугын совхозой фермые даагша.

Хмелев Алексей Иванович—Кабанскын аймагай Кабанскын совхозой директор.

Цацаева Хандацо Жадамбаевна—Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Цыбикова Цырма Зодбоевна—Яруунын аймагай Нарһатын совхозой хонишон.

Цыденов Жугдур Ундеевич—Захааминай аймагай «Байгал» колхозой ахалагша мал адуулагша.

Цынгунова Дарья Намитовна—Хяагтын аймагай Хүдэриин совхозой һаалишан.

Цыренов Лыгден Цыренович—Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой директор.

Чимитов Дугаржап Чимитович—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой ахалагша хонишон.

Ширапцыгеева Долмажап—Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой һаалишан.

Шойбонов Гатып Сыбыкович—Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Шоймполова Зинаида Шоймполовна—Бэшүүрэй аймагай Бэшүүрэй совхозой һаалишан.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Алсыева Дари Балдановна—Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой һаалишан.

Аносов Антон Никонович—Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Асеев Сергей Михайлович—Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой ахалагша хонишон.

Аюров Бальжинима Тудупович—КПСС-эй Хориин райкомой нэгэдэхи секретарь.

Аюшеев Даши-Нима Ринчинович—Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Аюшиев Дамбинима Ринчинович—Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон.

Будажапова Даридулма Цыдендоржиевна—Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Гарифуллина Гамаля Гарифуллиевна—Хориин аймагай Хэжэнгын совхозой ахалагша хонишон.

Гармаев Радна Тапханаевич—Баргажанай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Гармаев Хандажап Дашиевич—Захааминай аймагай «Победа» колхозой малшан.

Гимниндармаев Цыден-Доржо Гимниндармаевич — Улаан-Үдын аймагай Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын ахалагша хонишон.

Гомбоев Николай Чойдорович—Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон.

Гончаров Пантелеймон Афанасьевич—Зэдын аймагай «Мир» колхозой ахалагша гахайшан.

Дамбаева Цыбикжап Номтоевна—Яруунын аймагай «Победа» колхозой мал адуулагша.

Данзанова Долгоржап Дарижаповна—Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой һаалишан.

Дмитриева Долгор Галсанжаповна—Ахын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой малшан.

Доржиев Цыбик Дашиевич—Хяагтын аймагай Хяагтын совхозой отделение эрхилэгшэ.

Доржиева Бальжима Шагдаровна—Хориин аймагай «Первомайский» совхозой хонишон.

Дугаров Дондок Дашиевич—Хориин аймагай Хэжэнгын совхозой директор.

Дугарова Цыремжит Амочиевна—Яруунын аймагай Исэнгын совхозой һаалишан.

Елизов Евлампий Федорович—Хяагтын аймагай Хүдэриин совхозой директор.

Емельянова Татьяна Алексеевна—Кабанскын аймагай Байгалай совхозой һаалишан.

Зубенко Федор Трофимович—Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын главна зоотехник.

Казаков Иван Яковлевич—Хяагтын аймагай Ехэ-Нугын совхозой главна зоотехник.

Карачун Михаил Захарович—Кабанскын аймагай Кабанскын совхозой фермые даагша.

Катаршина Анастасия Степановна—Зэдын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Колмаков Павел Антонович—Прибайкалиин аймагай «Путь к коммунизму» колхозой мал адуулагша.

Куржумова Елена Тимофеевна—Кабанскын аймагай Шергинскэ совхозой һаалишан.

Мурхонов Бато Лубсанович—Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ.

Мясников Афанасий Афанасьевич—Улаан-Үдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Намжилова Бабасан—Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой һаалишан.

Нимаева Мыдыгма Будажаповна—Баунтын аймагай «Заветы Ильича» колхозой һаалишан.

Оленникова Акулина Евсеевна—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой һаалишан.

Очирова Базар-Ханда Цыбиковна—Хориин аймагай Үдын совхозой һаалишан.

Павлов Петр Михайлович—Яруунын аймагай Нарһатын совхозой директор.

Панькова Екатерина Андреевна—Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой һаалишан.

Патархеева Дулма Сыреновна—Ахын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Петрова Уленея Петровна—Бэшүүрэй аймагай «Рассвет» колхозой һаалишан.

Пластинин Александр Васильевич—Хориин аймагай «Первомайский» совхозой директор.

Потапова Пелагея Вавиловна—Хяагтын аймагай Погранична совхозой һаалишан.

Сампилова Дагзама Цыбиковна—Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой ахалагша, хонишон.

Санданов Базар-Сада Дашеевич—Захааминай аймагай «Коммунизмын зам» колхозой малшан.

Санжимитыпов Борис Раднаевич—Хориин аймагай Чисаанын совхозой отделение эрхилэгшэ.

Сахияева Дышигма Базаровна—Хориин аймагай Анаагай совхозой һаалишан.

Семенов Цырен-Дондок Семенович—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ.

Соболева Евгения Иннокентьевна—Загарайн аймагай Онохойн совхозой һаалишан.

Соднопова Елизавета Дабаевна—Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша һаалишан.

Степанова Агриппина Ефремовна—Буряадай хүдөө ажахын институдай һуралсалай ажахын һаалишан.

Таюрский Яков Васильевич—Зэдын аймагай Ториин совхозой директор.

Трофимова Февронья Кирилловна—Загарайн аймагай «Гигант» колхозой һаалишан.

Уварова Любовь Александровна—Хяагтын аймагай Погранична совхозой главна зоотехник.

Хандуева Бальжит Санкановна—Захааминай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Ханхаева Сыбык Дашеевна—Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой тугалшан.

Цыденов Будажаб Сэбхаевич—Баргажанай аймагай Дэрэнэй совхозой малшан.

Цыдыпова Хандацо Гыденовна—Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Цынгужапова Надмит Цыдендамбаевна—Зэдын аймагай Борьёогой совхозой һаалишан.

Цырендылыкова Пелагея Санжиевна—Хориин аймагай Хэжэнгын совхозой һаалишан.

Цыренжапова Намжилма—Хориин аймагай Чисаанын совхозой хонишон.

Шодоева Цыпилма Гармажаповна—Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой һаалишан.

Юмсунов Балдан Будатарович—Бэшүүрэй аймагай Бэшүүрэй совхозой директор.

Яковлев Радна Николаевич—Зэдын аймагай «Мир» колхозой түрүүлэгшэ.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Абрамов Аким Григорьевич—Хориин аймагай Хүрбын совхозой хонишон.

Ангархаева Сымжит Манзаракшеевна—Түнхэнэй аймагай Туранай совхозой һаалишан.

Аносова Агния Петровна—Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Анохина Нина Андрияновна—Кабанскын аймагай Кабанскын совхозой инкубаторна станциие даагша.

Афанасьев Лазарь Анисимович—Хяагтын аймагай Хяагтын совхозой директор.

Бабыкина Таисия Николаевна—Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Баданов Дондок Батуевич—Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Бадарханова Дыжит-Ханда Базаржаповна — Хориин аймагай Үдын совхозой ахалагша хонишон.

Бадмаев Цыдып Дылгырович—Яруунын аймагай Яруунын совхозой хонишон.

Бадмаева Ципилма Намсараевна—Яруунын аймагай Яруунын совхозой һаалишан.

Бадмажапов Цыдендоржо Цыренович—Бэшүүрэй аймагай Бэшүүрэй совхозой ахалагша хонишон.

Базаров Цыденжап Тарбаевич—Яруунын аймагай «Комсомольский» совхозой мал адуулагша.

Балданова Дулмажап Самбуевна—Зэдын аймагай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Банзаракцаева Бутыд Гармажаповна—Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Баташова Мария Галактионовна— Прибайкалиин аймагай «Заветы Ильича» колхозой гахайшан.

Башинов Александр Алексеевич—Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын ахалагша зоотехник.

Болсобоева Цыремжит Цыденовна—Баргажанай аймагай Дэрэнэй совхозой һаалишан.

Братеньков Александр Андриянович—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» колхозой түрүүлэгшэ.

Будаев Доржо Бадалсуевич—Яруунын аймагай Нарһатын совхозой ахалагша хонишон.

Будаев Константин Очиржапович—Хяагтын аймагай Хүдэриин совхозой фермые даагша.

Будаева Бубей Санхаевна—Баргажанай аймагай Аргадын совхозой хонишон.

Буторин Гавриил Александрович—Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын главна ветврач.

Воробьева Лукерья Васильевна—Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой һаалишан.

Воронцова Анастасия Николаевна—Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Галсанов Цырендоржо Цыдендамбаевич — Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо.

Гармаева Дарима Тогошеевна—Ахын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Гармаева Сурнэ Самбуевна—Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой һаалишан-малшан.

Горбунов Павел Алексеевич—Улаан-Үдын аймагай «Восход» колхозой түрүүлэгшэ.

Грудинина Анна Семеновна—Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой зоотехник.

Гырылов Цырен Доржиевич—Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Дамиранов Бадма-Цырен Будажапович—Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой ахалагша хонишон.

Дашеева Буда Бандановна—Захааминай аймагай «Коммунизм» колхозой мал адуулагша.

Дашиева Цыпилма Дашиевна—Хориин аймагай Чисаанын совхозой һаалишан.

Дашицыренова Долгор Бадмаевна—Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Доненко Василий Никифорович—Хяагтын аймагай Хяагтын совхозой ветеринарна фельдшер.

Дуринов Даши-Цырен Дымбрылович—Зэдын аймагай Борьёогой совхозой ахалагша хонишон.

Дылыкова Балма Доржиевна—Яруунын аймагай Яруунын совхозой һаалишан.

Дылыкова Бумбырма Шагдуровна—Баргажанай аймагай Хурамхаанай совхозой ахалагша хонишон.

Евсюков Иннокентий Михайлович—Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой ахалагша хонишон.

Жалсанова Хандажап Жалсановна—Хориин аймагай Хориин совхозой малшан.

Жамбалов Ринчин Найданович—Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон.

Жамсаранова Пунсук Банзаракцаевна—Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Жилин Матвей Константинович—Кабанскын аймагай Шергинскэ совхозой техник-үрэжүүлэгшэ.

Жугдурова Мария Бадмаевна—Захааминай аймагай «40 лет Октября» колхозой һаалишан.

Зайцев Иван Павлович—Зэдын аймагай Ториин совхозой мал адуулагша.

Золтоев Цырен Базарович—Хориин аймагай «Первомайский» совхозой парткомой секретарь.

Иванов Петр Николаевич— Хяагтын аймагай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин начальник.

Ильин Матвей Петрович—Улаан-Үдын гүрэнэй племстанциин директор.

Кожевина Анна Ивановна[...] Баргажанай аймагай Баргажа[...] совхозой һаалишан.

Козлов Семен Лазаревич[...] Яруунын аймагай Яруунын сов[...]зой парткомой секретарь.

Коршунов Константин Ин[...]кентьевич—Мухар-Шэбэрэй [...]гай «Искра» колхозой ферм[...] даагша.

Крупенников Иван Егорович[...] Мухар-Шэбэрэй аймагай Суул[...] совхозой парткомой секретарь.

Кузнецова Александра Фе[...]ровна—Мухар-Шэбэрэй аймаг[...] «Забайкалец» колхозой ахалаг[...] һаалишан.

Кушнарева Мария Кузьмин[...]на—Улаан-Үдын аймагай Ле[...]нэй нэрэмжэтэ колхозой һаа[...]шан.

Лхасарунов Лхамажап Даш[...]вич—Сэлэнгын аймагай XX пар[...]съездын нэрэмжэтэ колхозой [...]нишон.

Лыгденова Дулма Очировна[...] Баргажанай аймагай Аргадын со[...]хозой һаалишан.

Маковеева Анна Ивановна—Б[...]шүүрэй аймагай «Дружба» кол[...]зой һаалиин фермые даагша.

Матвеева Крестинья Исаков[...]—Мухар-Шэбэрэй аймагай «З[...]ганский» колхозой фермые да[...]ша.

Михайлов Николай Никитов[...]—Баргажанай аймагай Баргаж[...]най совхозой директор.

Мишарин Александр Федоров[...]—Хориин аймагай Хүрбын сов[...]зой директор.

Модокова Намжил Дашиевна[...] Түнхэнэй аймагай «Восточ[...] Саяны» колхозой һаалишан.

Мунконова Хама-Сырен Хай[...]ковна—Ахын аймагай «Ула[...] Аха» колхозой хонишон.

Мясников Михаил Егорович[...] Улаан-Үдын аймагай «Искр[...] колхозой ахалагша хонишон.

Насников Иван Прокопьевич[...] Прибайкалиин аймагай «Заве[...] Ильича» колхозой түрүүлэгшэ.

Нелюбин Александр Иванов[...]—Кабанскын аймагай Оймо[...] совхозой ахалагша гахайшан.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

* * *

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1966 оной мартын 22-ой Указаар мал ажал хүгжөөлгэдэ, мяха, һү, үндэгэ, нооһо болон бусад продукци үйлэдбэрилгэдэ, тэрэниие гүрэндэ тушааха хэрэгтэ ехэ амжалта түйлаһанайнь түлөө олон тоото малшад СССР-эй орден, медальнуудаар шагнагдаба. Тэрэ тоодо Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын, бэлэдлэй, партийна, советскэ, профсоюзна болон комсомольско организацинуудһаа:

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Барьядаев Константин Лаврентьевич—Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ.

Дубровский Василий Иванович—Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо.

Зинченко Иван Павлович — КПСС-эй обкомой таһагые даагша.

Игнатьев Илья Александрович—Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министр.

Медведев Назар Ермилович — КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь.

Хахалов Александр Уладаевич—Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Бордонов Александр Бадлаевич—КПСС-эй обкомой таһагые даагша.

Иванов Сергей Федорович — ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь.

Николаев Базыр Иннокентьевич—Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министрэй орлогшо.

Очиров Цырен Очирович — «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй нэгэдэмэл редакциин редактор.

Семенов Бато Семенович—Буряадай АССР-эй арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

Хазагаев Иван Алексеевич — Буряадай АССР-эй Госпланай түрүүлэгшын орлогшо.

«АЖАЛАЙ АЛДАР ГАБЬЯА[...] ТҮЛӨӨ» ГЭҺЭН МЕДАЛЯА[...]

Желтый Артем Владимиро[...]—Буряадай АССР-эй Министрн[...]дэй Соведэй хүдөө ажахын бү[...]гые даагша.

Хамаганов Фердинанд Михай[...]вич—КПСС-эй обкомой таһаг[...] даагшын орлогшо.

Шанюшкина Цыцык Григорье[...]на—КПСС-эй обкомой инстру[...]тор.

Шубин Александр Ефимович—КПСС-эй обкомой инструктор.

ХОЛБООТО ШТАДУУДТА ЭЛЬГЭЭҺЭН ФРАНЦИИН НОТО

ВАШИНГТОН, мартын 31. (ТАСС). 1966 оной июлиин 1 болотор НАТО-гой нэгэдэмэл сэрэгэй командованиин мэдэлһээ сэрэгээ таргахамнай гэжэ Франци Холбоото Штатуудта хуулита ёһоор мэдүүлбэ. Тэрээнтэй хамта 1967 оной апрелиин 1 хүрэтэр Европодохи НАТО-гой нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Верховно командованиин штаб-квартира, мүн Европын түбтэхи НАТО-гой командованиин штаб-квартира болон Америкын штабуудые, Америкын армиин, агаарай сэрэгэй зарим баазануудые газар дээрэһээмнай гаргагты гэһэн эрилтэ Франци табиба.

Эдэ бүхы эрилтэнүүдэй хэлэгдэһэн нотые Франци Парижда байдаг Америкын посольстводо барюулаа гэжэ гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ Макклоски пресс-конференци дээрэ соносхобо.

Редактор **Ц. О. ОЧИРОВ.**

Н-01520. Зак. № 182.